

**UCHWAŁA NR XXXIII/216/16
RADY MIEJSKIEJ W SOKÓLCE**

z dnia 28 czerwca 2016 r.

**w sprawie przyjęcia „Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Sokółka
na lata 2016-2020”**

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 446) uchwała się, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się do realizacji „Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Sokółka na lata 2016-2020”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

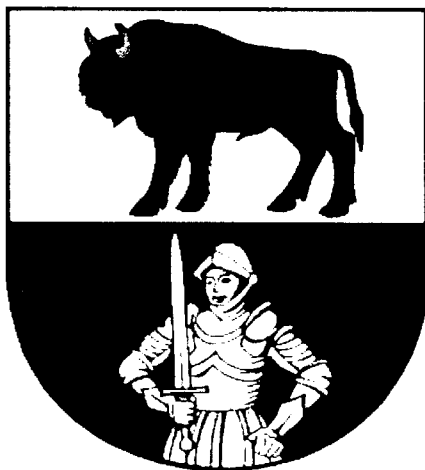
§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem powzięcia.

Przewodniczący
Rady Miejskiej w Sokółce

mgr Daniel Supronik

*Załącznik do Uchwały Nr XXXIII/216/16
Rady Miejskiej w Sokółce
z dnia 28 czerwca 2016 r.*

PLAN
ROZWOJU LOKALNEGO
GMINY SOKÓŁKA
na lata 2016-2020

Sokółka, czerwiec 2016 r.

<<< Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Sokółka na lata 2016-2020 >>>

*„Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Sokółka na lata 2016-2020” został opracowany przez Wydział
Pozyskiwania Funduszy Pozabudżetowych Urzędu Miejskiego w Sokółce*

Wstęp	4
1. Informacje ogólne	5
2. Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej	10
2.1 Uwarunkowania przestrzenne	10
2.2 Zasoby ludzkie i rynek pracy	15
2.3 Infrastruktura społeczna	18
2.4 Infrastruktura techniczna	24
2.5 Gospodarka	35
2.6 Identyfikacja problemów	38
3. Zgodność Planu Rozwoju Lokalnego z dokumentami strategicznymi.....	39
3.1 Zgodność ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego miasta i gminy Sokółka	39
3.2 Spójność ze Strategią Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020	40
4. Główne cele strategiczne Planu Rozwoju Lokalnego	44
5. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego	47
6. System wdrażania	49
7. Sposób monitorowania i oceny planu	50
8. Wykaz załączników do Planu Rozwoju Lokalnego	50

Wstęp

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Sokółka na lata 2016-2020 został opracowany na cały obszar administracyjny gminy i obejmuje miasto Sokółka oraz tereny wiejskie. Tematycznie dotyczy on wszystkich sfer życia społeczno-gospodarczego, w szczególności realizacji inwestycji związanych z poprawą infrastruktury technicznej i społecznej wpływającej na zrównoważony rozwój gminy.

Zostały w nim:

- wskazane kierunki rozwoju gminy,
- zidentyfikowane problemy mające negatywny wpływ na rozwój gminy i życie mieszkańców,
- określone zadania, które należy zrealizować, aby te problemy rozwiązać.

Z uwagi na koszty realizacji tych zadań oraz ograniczone możliwości finansowe Gminy Sokółka, została ułożona lista realizacyjna zadań wg kryterium ważności wynikającego z wagi problemu dla rozwoju gminy i mieszkańców oraz uwzględniająca okres ich realizacji.

Zadania te obejmują:

- ochronę środowiska:
 - gospodarkę wodno-ściekową (budowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej),
 - gospodarkę odpadami,
 - gospodarkę niskoemisyjną, w tym instalacje OZE,
- poprawę układu komunikacyjnego gminy (przebudowa dróg gminnych miejskich i zamiejskich) w ramach integracji z drogami powiatowymi, wojewódzkimi i krajowymi,
- stymulację rozwoju gospodarczego i społecznego gminy (uzbrajanie i zagospodarowanie terenów),
- sferę społeczną (oświatę, kulturę, sport i turystykę, budownictwo komunalne).

Niniejsze opracowanie zostało oparte na zbiorze danych statystycznych, danych z Urzędu Miejskiego w Sokółce oraz sprawozdań jednostek gminnych.

1. Informacje ogólne.

Wprowadzenie. Odpowiedzią na coraz bardziej złożoną i szybko zmieniającą się rzeczywistość jest planowanie przestrzenne i strategiczne. W złożonych warunkach współczesnego życia społecznego i gospodarczego niezbędne jest wypracowanie wspólnego stanowiska, co do oceny stanu istniejącego, osiągnięcie porozumienia w formułowaniu celów oraz określenie kierunków efektywnego działania.

Strategia rozwoju lokalnego jako instrument zarządzania jest określeniem sposobu postępowania i wyrazem wspólnego dążenia do zaspokojenia potrzeb oraz aspiracji społecznych.

Plan Rozwoju Lokalnego opracowany został w celu efektywnego korzystania z funduszy strukturalnych w ramach Programów Operacyjnych, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz innych programów, w tym krajowych.

Plan Rozwoju Lokalnego obejmuje działania inwestycyjne na terenie gminy Sokółka przewidziane do realizacji w latach 2016-2020.

Mając na celu rozwój Gminy Sokółka oraz realizację zadań własnych, w celu skorzystania ze środków funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z programów krajowych istnieje konieczność sporządzenie odpowiedniego dokumentu jakim jest Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Sokółka na lata 2016-2020.

Zarządzanie gminą. Samorząd jest podstawową formą decentralizacji zarządzania publicznego. Istotą samorządu jest odpowiedzialność przed mieszkańcami przede wszystkim za zaspokojenie zbiorowych potrzeb wspólnot samorządowych, a więc za dostarczenie usług publicznych w wielu dziedzinach, zarządzanie majątkiem publicznym i podstawowymi służbami obsługującymi życie zbiorowe, za stan porządku publicznego i bezpieczeństwa zbiorowego.

Podstawową rolę spełnia tu gmina, do której zakresu działania należy większość spraw publicznych o znaczeniu lokalnym.

W przyjętym w Polsce podziale odpowiedzialności publicznej ogromną większość spraw administracyjnych i świadczeń publicznych o charakterze powszechnym, które mają bezpośrednie znaczenie dla obywateli, prowadzi samorząd lokalny.

Zgodnie z art. 16 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997r. ogół mieszkańców zasadniczego podziału terytorialnego stanowi z mocy prawa wspólnotę

samorządową. Wspólnota ta uczestniczy w sprawowaniu władzy publicznej, co jest wyrazem konstytucyjnej zasady decentralizacji władzy publicznej, wyrażonej w art. 15 Konstytucji RP, mającej na celu umożliwienie społecznościom lokalnym bezpośredniego wpływu na funkcjonowanie ich wspólnoty, poprzez przejęcie zadań lokalnych nie zastrzeżonych z mocy prawa na rzecz innych podmiotów.

Zadania te samorząd wykonuje we własnym imieniu i na własną odpowiedzialność, a samodzielność jednostek samorządu terytorialnego podlega ochronie sądowej.

Jak stanowi art. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym mieszkańcy gminy tworzą z mocy prawa wspólnotę samorządową, poprzez gminę należy rozumieć zaś wspólnotę samorządową oraz odpowiednie terytorium.

Gmina jest jednostką samorządu terytorialnego o najszerszym zakresie kompetencji, bowiem art. 6 ustawy o samorządzie gminnym wprowadza domniemanie właściwości gminy dla wszystkich spraw publicznych o znaczeniu lokalnym, jeżeli nie są one zastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów.

Ustawa o samorządzie gminnym określa dwa rodzaje zadań które może wykonywać gmina:

- zadania własne, którymi są zadania mające na celu zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty,
- zadania zlecone: są to zadania z zakresu administracji rządowej, a także z zakresu organizacji przygotowań i przeprowadzenia wyborów powszechnych oraz referendów.

Zarówno zadania własne gminy jak i zadania zlecone mogą mieć charakter obowiązkowy, jeżeli ustawy obligują gminę do ich wykonania, oraz dobrowolny.

Zadania z zakresu administracji rządowej o charakterze dobrowolnym gmina może wykonywać na podstawie porozumień z organami tej administracji. Podobnie też gmina może wykonywać zadania z zakresu właściwości innych jednostek samorządu terytorialnego tj. powiatu i samorządu województwa na podstawie porozumień zawartych z tymi jednostkami. Zadania te również mają charakter zadań zleconych.

Zadania własne gminy określa art. 7 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Należą do nich w szczególności sprawy:

- 1) ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej,
- 2) gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego,
- 3) wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i

unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz,

- 4) lokalnego transportu zbiorowego,
- 5) ochrony zdrowia,
- 6) pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych,
- 7) gminnego budownictwa mieszkaniowego,
- 8) edukacji publicznej,
- 9) kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
- 10) kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych,
- 11) targowisk i hal targowych,
- 12) zieleni gminnej i zadrzewień,
- 13) cmentarzy gminnych,
- 14) porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego,
- 15) utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych,
- 16) polityki prorodzinnej, w tym zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej,
- 17) wspierania i upowszechniania idei samorządowej,
- 18) promocji gminy,
- 19) współpracy i działalności na rzecz organizacji pozarządowych,
- 20) współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw.

Powyższy katalog zadań nie ma charakteru katalogu zamkniętego, co wynika z literalnej konstrukcji przepisu - ustawodawca wymienia bowiem sprawy „w szczególności” należące do zadań własnych gminy. O tym, iż jest to katalog otwarty przesądza również brzmienie art. 6 ustawy o samorządzie gminnym, zgodnie z którym do zakresu działania gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, jeżeli nie są zastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów.

Dodatkowo katalog zadań własnych gminy określa również ustawa z dnia 17 maja 1990r. o podziale zadań i kompetencji określonych w ustawach szczególnych pomiędzy organy gminy a organy administracji rządowej oraz o zmianie niektórych ustaw. Tym samym można stwierdzić jednoznacznie, iż ustawodawca w art. 7 ust. 1 ustawy o sam. gmin. przedstawił otwarty katalog

najistotniejszych zadań, mających na celu zaspokajanie zbiorowych potrzeb społeczności lokalnej.

Gmina Sokółka, w myśl ustawy o samorządzie gminnym - jest wyposażoną w osobowość prawną wspólnotą samorządową wszystkich jej mieszkańców. Swoje ustawowe zadania realizuje poprzez wybraną Radę Miejską oraz stanowiący organ wykonawczy gminy - Burmistrza wybieranego w wyborach bezpośrednich. Podstawowym celem gminy jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb mieszkańców jako zadanie oddane przez prawo do jej wyłącznej właściwości. Gmina wykonuje także nałożone na nią przez ustawy zadania z zakresu administracji rządowej. Gmina może wykonywać inne zadania z zakresu administracji rządowej na podstawie zawieranych porozumień. Szczegółowy zakres celów i zadań gminy precyzuje statut będący obok ustaw najważniejszym aktem normatywnym regulującym funkcjonowanie Gminy Sokółka i jej organów. O ustroju naszej gminy stanowi statut przyjęty Uchwałą Nr VI/35/03 Rady Miejskiej z dnia 27 lutego 2003r. w sprawie statutu Gminy Sokółka, opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego Nr 21 poz. 538 (z późn. zm.).

Organem stanowiącym i kontrolnym gminy jest składająca się z 21 radnych Rada Miejska, do właściwości której należy rozstrzygnięcie we wszystkich sprawach publicznych nie zastrzeżonych ustawowo dla innych podmiotów, a mających na celu zaspokajanie lokalnych potrzeb o charakterze zbiorowym. Do pomocy w wykonywaniu swoich zadań Rada utworzyła następujące komisje stałe:

- Komisja Finansów i Rozwoju Gospodarczego,
- Komisja Rolnictwa,
- Komisja Infrastruktury, Ochrony Środowiska i Porządku Publicznego,
- Komisja Oświaty, Kultury, Opieki Zdrowotnej i Sportu,
- Komisja Rewizyjna.

W skład gminy wchodzi 55 jednostek pomocniczych, którymi są sołectwa (Uchwała Nr VI/36/03 Rady Miejskiej w Sokółce z dnia 27 lutego 2003 r. w sprawie statutów sołectw gminy Sokółka): Bachmatówka, Bilwinki, Bobrowniki, Bogusze, Bohoniki, Drahle, Dworzysk, Geniusze, Gliniszce Małe, Gliniszce Wielkie, Hało, Igryły, Jałówka, Janowszczyzna, Jelenia Góra, Nowa Kamionka, Stara Kamionka, Kundzin, Kantorówka, Kraśniany, Kundzicze, Kurowszczyzna, Lebiedzin, Lipina, Malwicz Dolne, Malawicze Górne, Miejskie, Nowiny, Moczalnia, Nomiki, Orłowicze, Pawełki, Planteczka, Plebanowce, Podkamionka, Polanki, Poniatowicze, Puciłki, Nowa Rozedranka, Stara Rozedranka, Słojniki, Smolanka, Sokolany, Stary Szor, Straż, Szyndziel, Szyszki, Wierzchjedlina, Wierzchłowce, Wojnachy, Woroniany, Wysokie Laski, Zadworzany, Zaścicze, Zawistowszczyzna,

Żuki-Sierbowce.

Organami Sołectwa są: Zebranie Wiejskie, Sołtys i Rada Sołecka.

Na terenie miasta Sokółka funkcjonuje 7 Osiedli (Uchwała Nr VI/37/03 Rady Miejskiej w Sokółce z dnia 27 lutego 2003 r. w sprawie statutów osiedli miasta Sokółka), których organami są Zebranie Mieszkańców i Zarząd Osiedla. Osiedla są jednostkami pomocniczymi Gminy Sokółka.

Organem wykonawczym Gminy Sokółka jest wybierany w wyborach powszechnych przez ogół mieszkańców - Burmistrz. Jest on wykonawcą uchwał Rady, a także realizatorem zadań gminy określonych w ustawach oraz umowach i porozumieniach zawartych z organami administracji rządowej. Burmistrz wykonuje swoje zadania przy pomocy Urzędu Miejskiego. Burmistrz jest zwierzchnikiem służbowym w stosunku do pracowników Urzędu Miejskiego oraz kierowników gminnych jednostek organizacyjnych. Kieruje on pracą urzędu przy pomocy Sekretarza Sokółki, który w zakresie ustalonym przez Burmistrza zapewnia sprawne funkcjonowanie i działanie urzędu.

W skład Urzędu Miejskiego wchodzi następujące wydziały i samodzielne stanowiska:

- Wydział Ewidencji i Organizacji,
- Wydział Polityki Finansowej i Budżetu,
- Wydział Gospodarki Komunalnej i Rolnictwa,
- Wydział Oświaty i Polityki Społecznej,
- Wydział Pozyskiwania Funduszy Pozabudżetowych,
- Urząd Stanu Cywilnego,
- Straż Miejska,
- Audytor wewnętrzny,
- Stanowisko d/s obronnych, wojskowych, zarządzania kryzysowego i OSP.

Szczegółowe zadania i kompetencje poszczególnych wydziałów i samodzielnych stanowisk pracy określa Regulamin Organizacyjny Urzędu Miejskiego w Sokółce.

2. Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej.

2.1 Uwarunkowania przestrzenne

Położenie. Gmina Sokółka położona jest w północnej części Niziny Podlaskiej. Nizinny teren urozmaicają wzniesienia i pagórki polodowcowe osiągające 230 m n.p.m., które tworzą bardzo urokliwy obszar chronionego krajobrazu “Wzgórz Sokólskich”. Znakomite tereny rekreacyjno-wypoczynkowe stanowi też pobliska Puszcza Knyszyńska, rozciągająca się w dorzeczu rzeki Sokółka. Należy do niej, położony częściowo w gminie Sokółka, Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej im. prof. Witolda Sławińskiego.

Gmina Sokółka położona jest w środkowo-wschodniej części województwa podlaskiego. Sąsiaduje ona od północnego-wschodu z Gminą Kuźnica Białostocka, od południowego-wschodu z Gminą Szudziałowo, od południa z Gminą Supraśl, od zachodu z Gminami Janów i Czarna Białostocka, a od północy z Gminą Sidra. Na krótkim odcinku od strony wschodniej gmina graniczy z Białorusią. Obejmuje ona obszar o powierzchni 295 km², w tym miasto Sokółka 18 km². Jednostkę administracyjną tworzy miasto Sokółka oraz 86 wsi i kolonii zorganizowanych w 55 sołectwach. Miasto Sokółka położone jest w odległości 240 km od Warszawy, 40 km od stolicy regionu - Białegostoku i 16 km od Kuźnicy Białostockiej (przejście graniczne z Białorusią).

(położenie powiatu sokólskiego w województwie podlaskim)

(położenie Gminy Sokółka w powiecie sokólskim)

Miasto jest siedzibą władz powiatu sokólskiego oraz instytucji rejonowych i powiatowych obejmujących swoim zasięgiem 10 okolicznych gmin. Powierzchnia gminy wynosi 295 km² i stanowi 15,3% powierzchni powiatu sokólskiego oraz 1,6% powierzchni województwa podlaskiego.

Poziom urbanizacji. Obszar Gminy Sokółka na koniec 2015 roku zamieszkiwało 26 032 osób, z czego 18 428 osób to mieszkańcy miasta Sokółka. Obszar wiejski zamieszkiwało 7 604 mieszkańców.

(Ludność gminy Sokółka w latach 2011/15 wg ewidencji Wydziału Ewidencji i Organizacji UM w Sokółce)

Rok	Miasto i gmina	Gmina	Miasto
2011	26 613	7 726	18 887
2012	26 496	7 705	18 791
2013	26 372	7 693	18 679
2014	26 267	7 672	18 595
2015	26 032	7 604	18 428

Należy zwrócić uwagę na trwający od kilku lat trend zmniejszania się liczby ludności gminy. Jest to

wynikiem malejącego przyrostu naturalnego oraz ujemnej migracji stałej. Jak pokazuje poniższa tabela, od 2013 roku następuje ujemny przyrost naturalny, który ma tendencje wzrostowe.

(Liczba urodzeń i zgonów w latach 2012/15 na terenie Gminy Sokółka wg ewidencji USC w Sokółce)

Rok	2012	2013	2014	2015
Urodzenia	459	438	371	418
Zgony	403	452	428	487
Przyrost naturalny	+56	-14	-57	-69

Wskaźnik gęstości zaludnienia dla gminy w 2015 roku wynosił 88 osób/km², w tym dla miasta 1024 osób/ km² oraz obszarów wiejskich 28 osób/km²; podczas gdy dla całości województwa wynosi ok. 60 osób/km², a dla powiatu sokólskiego ok. 38 osób/km².

Ludność Gminy Sokółka koncentruje się głównie w mieście Sokółka, gdzie zamieszkuje około 71% ludności gminy, natomiast obszary wiejskie zamieszkuje 29%. Na obszarach wiejskich ludność jest rozproszona w 86 miejscowościach, wśród których najliczniej zaludnione to Stara Kamionka (601 osób), Bogusze (441 osoby) i Lipina (282 osoby).

W układzie funkcjonalnym, w większości wsi dominuje funkcja rolnicza oraz z niektórymi funkcjami gospodarczymi (obsługa rolnictwa i leśnictwa, lokalny przemysł, wydobywanie kruszywa naturalnego, obsługa turystyki, itp.).

Walory przyrodnicze. Teren Gminy Sokółka to jeden z najciekawszych przyrodniczo i najmniej zanieczyszczonych regionów w województwie. Występują tu kompleksy leśne, zachowane w naturalnym stanie doliny rzeczne i harmonijny rolniczy krajobraz kulturowy. O wartości przyrodniczej Gminy Sokółka świadczą obszary chronione, różnej rangi. Do najcenniejszych należą Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej, Obszar Chroniony „Wzgórz Sokólskich” oraz rezerwat przyrody, w tym obszar sieci ekologicznej NATURA 2000.

Na terenie Gminy Sokółka zbiorowiska roślinności naturalnej, bądź zbliżonej do naturalnej pokrywają znaczne obszary powierzchni (lasy, bagna i torfowiska, naturalne łąki), drugie tyle zajmują obszary o zachowanym harmonijnym rolniczym krajobrazie kulturowym, z przewagą tradycyjnego, mało intensywnego rolnictwa. Tak więc obszary o cennym krajobrazie przyrodniczym lub kulturowym zajmują w obrębie gminy znaczną część powierzchni, co stawia go w rzędzie najciekawszych nie tylko

w województwie podlaskim, ale i w kraju.

Pod względem faunistycznym Gmina Sokółka należy do cennych obszarów nie tylko w województwie ale i w Polsce. Dzieje się tak przede wszystkim za przyczyną Puszczy Knyszyńskiej, będącej ostoją licznych gatunków rzadkich i ginących już na naszym kontynencie zwierząt. Występuje tu kilkadziesiąt gatunków ssaków (m.in. żubr, łoś, wilk, ryś, bóbr i wydra), ptaków lęgowych, gatunków gadów, gatunków płazów, gatunków ryb. Wiele gatunków zwierząt objętych jest ochroną prawną. Wiele rzadkich gatunków zwierząt i roślin, występujących w regionie, a zwłaszcza w Parku Krajobrazowym Puszczy Knyszyńskiej, budzi zainteresowanie turystów-przyrodników z kraju i zagranicy, a możliwość oglądania tych gatunków w warunkach naturalnych jest jednym z celów przyjazdów turystycznych.

Tereny objęte różnymi formami ochrony prawnej zajmują znaczną część powierzchni gminy. Poza tym znajduje się wiele innych obszarów, których potencjał przyrodniczy predestynuje je do objęcia ochroną. Obszary przyrodniczo cenne stanowią jedną z głównych atrakcji turystycznych regionu i jeden z głównych celów wizyt turystów.

Obszary chronione. Nieprzeciętne walory przyrodnicze gminy objęto różnymi formami ochrony. Na terenie Gminy Sokółka, na mocy przyrodniczych Dyrektyw Unii Europejskiej, tzw. Dyrektywy Ptasiej i Dyrektywy Siedliskowej, utworzono obszar sieci ekologicznej NATURA 2000, który obejmuje Puszcę Knyszyńską.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 roku w sprawie wyznaczenia obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 229, poz. 2313), na sieć Natura 2000 w województwie podlaskim składa się obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000, w tym Puszcza Knyszyńska o pow. 132372,2 ha obejmująca teren Gminy Sokółka o pow. 2256,1 ha. Wyznaczenie obszarów Natura 2000 nakłada obowiązek zachowania dobrej kondycji i typów siedlisk i gatunków będących celem ochrony na danym obszarze.

Jednocześnie, mając na uwadze unikatowe wartości przyrodnicze i kulturowe, cały obszar województwa, w tym obszar gminy został włączony do ekoregionu Zielone Płuca Polski.

Na podstawie ustawy o ochronie przyrody zostały objęte szczególnymi formami ochrony przyrody następujące obszary:

- Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej im. Witolda Sławińskiego wraz z jego strefą ochronną zajmujący 3 070,1 ha obszaru Gminy Sokółka,
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Wzgórza Sokólskie”, zajmujący w granicach Gminy Sokółka

obszar 4 666 ha,

- Rezerwat „Kozłowy Ług”, będący jedynym rezerwatem na terenie gminy. Ma on charakter torfowy, odznacza się wysokim stopniem naturalności oraz występowaniem wielu gatunków roślin rzadkich i chronionych
- Pomniki przyrody:
 - dąb szypułkowy “Dąb Wolności” w Sokółce (Park Miejski),
 - dąb „Królewski Dąb” w Sokółce (ul. Zacisze),
 - 3 lipy we wsi Gilbowszczyzna,
 - gładzowisko przy drodze Białystok - Kuźnica,
 - lipy drobnolistne we wsi Gilbowszczyzna,
 - sosna zwyczajna we wsi Stara Kamionka,
 - dąb szypułkowy w okolicach wsi Dworzysk,
 - dąb szypułkowy w okolicach wsi Lipina.

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno-pamiątkowej i krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami.

Surowce. Gmina Sokółka nie należy do obszarów bogatych w surowce mineralne. Na terenie gminy pozyskiwane są surowce mineralne należące do kopalin pospolitych, w przeważającej części stanowiąc bazę surowców do rozwoju regionalnego przemysłu - kruszywa naturalne, żwiry. Obecnie na terenie gminy czynne są kopalnie kruszyw, a o otwarcie nowych na podstawie udokumentowanych złóż ubiegają się kolejne podmioty gospodarcze. Eksploatacja kruszyw oraz ich transport przez teren gminy Sokółka stanowią dużą uciążliwość mieszkańcom gminy oraz powodują pogarszanie stanu technicznego dróg. Na terenie Gminy Sokółka znajduje się kilkanaście czynnych kopalni kruszywa naturalnego, a powierzchnie eksploatowanych obszarów ulega ciąglemu zwiększaniu.

Zagrożenia naturalne i techniczne. Podstawą zapewnienia stabilnych warunków do rozwoju społecznego i gospodarczego oraz unikania jego zakłóceń powinien być sprawny i kompleksowy system zarządzania w sytuacjach kryzysowych. Poprawa stanu bezpieczeństwa ludności i środowiska w obliczu narastających zagrożeń związana jest z klęskami żywiołowymi, katastrofami technicznymi, awariami, pożarami oraz innymi stanami zagrożenia życia, zdrowia, mienia i środowiska.

Gmina Sokółka spełnia istotną rolę w krajowym i międzynarodowym systemie komunikacyjnym. Przebiegają tędy ważne szlaki komunikacyjne drogowe i kolejowe ze wschodu na zachód. Największym utrudnieniem w ruchu jest brak dogodnych tras dla systematycznie rosnącego ruchu tranzytowego, znaczne nasilenie ruchu samochodów ciężarowych o dużej ładowności po drogach nieprzystosowanych do dużych obciążeń (samochody TIR, samochody przewożące gaz i inne paliwa, przewożące kruszywa). Jest to powiązane również z dodatkowym zagrożeniem jakim jest transport towarów niebezpiecznych. Ze względu na niezadawalającą jakość dróg stanowią wąskie gardło w systemie tranzytowego i regionalnego przewozu towarów i osób. Ze względu na przewóz paliw trasą kolejową, niebezpieczny jest szlak Białystok - Sokółka - granica państwa.

Na terenie Gminy Sokółka zagrożenie powodziowe występuje bardzo rzadko, a występujące zjawiska są incydentalne i polegają na lokalnych podtopieniach i występowaniu wody po roztopach zalegających piwnice.

Awaryjne przemysłowe należą do zagrożeń technicznych. W zakładach przemysłowych na terenie miasta i gminy stosuje się i wytwarza w procesach technologicznych toksyczne środki przemysłowe. Są to między innymi: chlor, amoniak, propan-butan, ciekłe produkty ropopochodne. Na terenie gminy występują przedsiębiorstwa zaliczone do zakładów o dużym ryzyku powstania awarii przemysłowej.

Ze względu na przygraniczne położenie gminy, należy brać pod uwagę źródła zagrożeń znajdujące się na terenie Białorusi. Nagłe uwolnienie toksycznych lub radioaktywnych środków przemysłowych, magazynowanych i wykorzystywanych przez zakłady w procesie produkcji oraz transportowanych, może spowodować zagrożenie w obszarze transgranicznym.

2.2 Zasoby ludzkie i rynek pracy

Demografia. Liczba ludności gminy wynosiła na koniec 2015 roku 26 032 osób. W porównaniu ze stanem na koniec 2014 roku, liczba mieszkańców gminy zmniejszyła się o 0,9%. Na małą gęstość zaludnienia wynoszącą 88 osób na km², olbrzymi wpływ ma niski stopień urbanizacji gminy.

Wśród czynników wpływających na liczbę ludności, istotnym elementem jest także aspekt migracji, w tym zagranicznej.

Należy również zaznaczyć, iż większa skłonność do wyjazdu i podejmowania pracy za granicą i na obszarach lepiej zurbanizowanych, spowodowana jest niskim przeciętnym wynagrodzeniem na naszym lokalnym rynku oraz brakiem atrakcyjnych miejsc pracy.

Pomimo tych niekorzystnych sytuacji, po Białymstoku pełniącym funkcję stolicy województwa podlaskiego (gospodarcze i naukowo-kulturalne centrum północno-wschodniej Polski), Suwakach i Łomży - Sokółka zaliczona jest do jednego z kilku największych miast w województwie.

Wiejska sieć osadnicza charakteryzuje się dużym rozdrobnieniem, średnio na jedną miejscowość wiejską na terenie gminy przypada ok. 88 mieszkańców.

Specyfika społeczeństwa wielokulturowego. Zarówno województwo podlaskie, jak i teren Gminy Sokółka są regionami o wielokulturowym i wielonarodowościowym charakterze oraz najbardziej zróżnicowanym pod względem etnicznym w kraju. Zamieszkują tu, obok Polaków: Białorusini, Litwini, Tatarzy i Romowie. Różnorodność etniczna i narodowościowa ma swoje odbicie w zabytkach kultury i architektury materialnej, w tym obiektach architektury ludowej oraz miejscach o dużym znaczeniu historycznym. Na terenie gminy funkcjonują obiekty sakralne różnych wyznań: katolickiej, prawosławnej i muzułmańskiej. Specyfika uwarunkowań lokalnych oraz troska instytucji publicznych i samorządowych o zachowanie charakteru wielokulturowego sprzyjają kultywowaniu tradycji i obrzędów przez przedstawicieli mniejszości.

Rynek pracy. Bezrobocie. Na terenie powiatu sokólskiego w ostatnich latach stopień bezrobocia był wyższy od średniego w kraju i w województwie. Na koniec 2015 roku poziom bezrobocia w powiecie sokólskim wynosił 15,0%, natomiast na terenie gminy Sokółka liczba bezrobotnych wynosiła 1 606 osoby (w stosunku do grudnia 2014 r. liczba ta zmniejszyła się o 5%, natomiast w stosunku do grudnia 2013 r. o 20%).

Stopień bezrobocia oraz liczbę bezrobotnych podają poniższe tabele:

Stopa bezrobocia w % aktywnych zawodowo w 2015r. wg danych PUP w Sokółce

Miesiąc 2015 roku	Polska w %	Województwo podlaskie w %	Powiat sokólski w %
styczeń	12,0	13,7	16,2
luty	12,0	13,7	16,1
marzec	11,7	13,4	15,8
kwiecień	11,2	13,0	15,7
maj	10,8	12,5	15,3
czerwiec	10,3	12,1	14,8

lipiec	10,1	12,0	15,0
sierpień	10,0	11,9	15,1
wrzesień	9,7	11,6	14,7
październik	9,6	11,5	14,6
listopad	9,6	11,6	14,6
grudzień	9,8	11,8	15,0

Liczba bezrobotnych w powiecie sokólskim i w gminie Sokółka według danych PUP w Sokółce

Stan na koniec miesiąca	Ogółem PUP Sokółka	Gmina Sokółka
XII 2013	5 043	2 014
XII 2014	4 355	1 688
XII 2015	4 175	1 606

Organizacje pozarządowe. Ideą rozwoju społeczeństwa obywatelskiego jest zwiększenie aktywności obywateli w ich działalności na rzecz dobra publicznego i społecznego, zarówno w relacjach między obywatelami i organizacjami pozarządowymi, jak i między organizacjami a organami władzy publicznej. Stąd tak istotny jest wzrost znaczenia i oddziaływania sieci wzajemnych powiązań między sferą publiczną i społeczeństwem. Realizacja tego celu możliwa jest poprzez wspieranie budowy mechanizmów efektywnej współpracy III sektora z organami władzy publicznej, w tym organami samorządu.

W 2015 roku na terenie Gminy Sokółka funkcjonowało ok. 40 działających organizacji pozarządowych, z których część stanowiły stowarzyszenia, część fundacje. Organizacje te czynnie uczestniczą w realizacji zadań własnych gminy w ramach ogłaszanych konkursów i realizacji projektów oraz prowadzi swoją działalność statutową.

Zasoby mieszkaniowe gminy. Lokale wchodzące w skład mieszkaniowego zasobu gminy w przeważającej części znajdują się w budynkach wielorodzinnych, w których istnieją wspólnoty mieszkaniowe. Zarządzanych przez ZGKiM jest 30 wspólnot, w skład których wchodzi 321 lokali własnościowych. Zasoby mieszkaniowe Gminy Sokółka w 2014 roku wynosiły:

- 175 lokale mieszkalne,
- 44 budynki komunalne (na terenie miasta i gminy Sokółka),
- 8 927 m² ogólnej powierzchni użytkowej lokali gminnych.

W perspektywie kilku najbliższych lat na terenie gminy Sokółka konieczna jest budowa

wielorodzinnych budynków mieszkalnych oraz mieszkań socjalnych.

2.3 Infrastruktura społeczna

Ochrona zdrowia i opieka społeczna. Na obszarze miasta i gminy Sokółka funkcjonują placówki opieki zdrowotnej zapewniające powszechny dostęp do podstawowych usług medycznych. Największą placówką opieki zdrowotnej jest Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Sokółce, w ramach którego funkcjonują specjalistyczne przychodnie oraz szpital z kilkoma oddziałami.

Na terenie działania SP ZOZ w Sokółce powstały zakłady niepubliczne, które świadczą usługi dla osób ubezpieczonych na podstawie umowy z Podlaską Regionalną Kasą Chorych.

Na terenie miasta Sokółka funkcjonują także prywatne przychodnie i gabinety specjalistyczne świadczące usługi w zakresie opieki zdrowotnej.

Celem pomocy społecznej jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc społeczna powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia się osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Prawo do bezzwrotnych świadczeń z pomocy społecznej przysługuje osobom i rodzinom, których dochód na osobę nie przekracza kryterium dochodowego. Obowiązek wykonywania zadań pomocy społecznej spoczywa na gminie oraz na administracji rządowej.

Gminne zadania z zakresu opieki społecznej oraz zadania zlecone w tym zakresie realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokółce, będący jednostką budżetową Gminy Sokółka. W ramach zadań zleconych Ośrodek wypłaca zasiłki stałe, wyrównawcze i okresowe, jak również renty socjalne, zasiłki z zakresu ochrony macierzyństwa, zasiłki rodzinne i pielęgnacyjne, jak również świadczy pomoc na rzecz kombatantów. Wypełnianie zadań własnych gminy w zakresie pomocy społecznej jest realizowane poprzez wydawanie posiłków, wypłacanie zasiłków losowych, pochówek, pracę socjalną, oraz zasiłki celowe w gotówce i w naturze.

Edukacja. W dziedzinie edukacji Gminę Sokółka charakteryzuje wystarczający i równomiernie rozmieszczony system placówek oświatowych. Do właściwości gminy należy prowadzenie przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjów. W ubiegłych latach poprawie uległ stan techniczny kilku placówek oświatowych poprzez przeprowadzenie inwestycji związanych z termomodernizacją

budynków szkół na terenie miasta Sokółka. Podstawowym problemem jest natomiast ubogi stan pozostałych budynków szkół oraz przedszkoli, ich infrastruktury technicznej oraz słabe wyposażenie.

Na terenie Gminy Sokółka w 2015 roku, placówki oświatowe zlokalizowane były w:

- Sokółce (przedszkola, szkoły podstawowe i gimnazja),
- Boguszach (szkoła podstawowa),
- Geniuszach (szkoła podstawowa),
- Janowszczyźnie (szkoła podstawowa niepubliczna),
- Starej Kamionce (szkoła podstawowa),
- Lipinie (szkoła podstawowa niepubliczna),
- Malawiczach Dolnych (szkoła podstawowa),
- Starej Rozedrance (szkoła podstawowa).

Placówki edukacji ponadpodstawowej znajdują się w Sokółce, a są nimi 3 gimnazja. W Sokółce w 2015 roku funkcjonowały 3 szkoły podstawowe. We wszystkich tych placówkach (szkoły podstawowe i gimnazja) w roku szkolnym 2014/2015 w 113 oddziałach (84 oddziałów w szkołach podstawowych i 29 w gimnazjach) uczyło się łącznie 2110 uczniów. Natomiast w roku szkolnym 2013/2014 w 111 oddziałach (80 oddziałów w szkołach podstawowych i 31 w gimnazjach) uczy się łącznie 2117 uczniów. Na terenie miasta Sokółka jest Zespół Szkół Integracyjnych, w który znajduje się szkoła podstawowa i gimnazjum z oddziałami integracyjnymi, w pełni dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Na terenie miasta Sokółka w 2015 roku funkcjonowało również 5 przedszkoli samorządowych, do których w roku szkolnych 2014/2015 uczęszczało 581 dzieci w ramach 28 oddziałów (w tym w wieku do 3 lat 21, 3-latki 148, 4-latki 185, 5-latki 167, 6-latki 60).

Siatkę placówek oświatowych w 2015 roku na terenie Gminy Sokółka przedstawiają poniższe tabele:

Stan organizacyjny przedszkoli w latach 2013-2015

(na podstawie S-01 I EN-3)

Przedszkole	2013/14				2014/15			
	ilość dzieci	w tym 6 letnie	oddziały ogółem	w tym 5 godzinne	ilość dzieci	w tym 6 letnie	oddziały ogółem	w tym 5 godzinne
Przedszkole nr 1	127	30	5	0	123	15	5	0
Przedszkole nr 2	99	25	4	1	100	19	4	1
Przedszkole nr 3	137	27	5	0	125	0	5	0

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Sokółka na lata 2016-2020 >>>

Przedszkole nr 4	127	37	5	0	125	26	5	0
Przedszkole nr 5	75	53	3	0	75	0	3	0
ZWP w Boguszach	8	0	1	0	6	0	1	0
ZWP w Geniuszach	4	0	1	0	4	0	1	0
ZWP w Malawiczach D.	8	0	1	0	6	0	1	0
ZWP w Starej Kamionce	8	0	1	0	5	0	1	0
ZWP w Starej Rozedrance	16	0	1	0	12	0	1	0
Razem:	609	104	27	1	581	60	27	11

Struktura organizacyjna szkół podstawowych w latach 2013-2015

(na podstawie S-02)

Szkola	2013/14		2014/15	
	ilość uczniów	ilość oddziałów	ilość uczniów	ilość oddziałów
Szkola Podstawowa Nr 1	545	23	565	25
Szkola Podstawowa Nr 2 (ZSI)	363	16	363	17
Szkola Podstawowa Nr 3 (ZSO)	143	6	154	7
Razem szkoły podstawowe miejskie	1051	45	1082	49
Szkola Podstawowa w Boguszach	68	7	75	7
Szkola Podstawowa w Geniuszach	59	7	51	7
Szkola Podstawowa w Starej Kamionce	83	7	71	7
Szkola Podstawowa w St. Rozedrance	76	7	68	7
Szkola Podstawowa w Malawiczach	55	7	50	7
Razem szkoły podstawowe wiejskie	341	35	315	35
Razem szkoły podstawowe	1392	80	1397	84

Struktura organizacyjna gimnazjów w latach 2013-2015

(na podstawie S-02)

Szkola	2013/14		2014/15	
	ilość uczniów	ilość oddziałów	ilość uczniów	ilość oddziałów
Gimnazjum nr 1	460	19	439	17
Gimnazjum nr 2	145	6	154	6
Gimnazjum nr 3	120	6	120	6
Razem gimnazja	725	31	713	29

Należy zaznaczyć, że dostępność placówek oświatowych jest wystarczająca, natomiast w sytuacji

rosnących kosztów funkcjonowania oświaty i wychowania (ok. 40% całkowitych wydatków budżetowych w 2015 roku) oraz niewystarczającej subwencji oświatowej, a co za tym idzie dofinansowywania ich ze środków własnych gminy, jak również zmniejszającej się ilości uczniów, należy się liczyć z koniecznością racjonalizacji sieci szkół i funkcjonowania oświaty w gminie.

Na terenie miasta Sokółka znajdują się także inne placówki edukacji ponadpodstawowej:

- Zespół Szkół w Sokółce,
- Zespół Szkół Rolniczych w Sokółce,
- Zespół Szkół Zawodowych w Sokółce,
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Sokółce.

Na terenie miasta działają też dwie szkoły niepubliczne:

- Zakład Doskonalenia Zawodowego - szkoły dla dorosłych,
- Prywatna Szkoła Muzyczna I-ego stopnia.

Na terenie gminy działają dwie szkoły podstawowe niepubliczne:

- Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Lipinie:
 - w roku szkolnym 2013/14 w 5 oddziałach uczyło się 25 uczniów,
 - w roku szkolnym 2014/2015 w 4 oddziałach uczyło się 20 uczniów.
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Janowszczyźnie:
 - w roku szkolnym 2013/14 w 12 oddziałach uczyło się 43 uczniów,
 - w roku szkolnym 2014/14 w 11 oddziałach uczyło się 49 uczniów.

Dziedzictwo kulturowe. Dziedzictwo kulturowe Gminy Sokółka tworzą obiekty wpisane do Rejestru Zabytków prowadzonego przez Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Białymstoku.

Zabytek, to obiekt (ruchomy lub nieruchomy) lub zespół obiektów stanowiący świadectwo epoki lub zdarzenia, mający wartość historyczną, naukową, kulturalną, artystyczną i podlegający ochronie prawnej.

Obiektami wpisanymi do Rejestru Zabytków są:

Bohoniki

- meczet tatarski, 2 poł. XIX, nr rej. A-60 z 07.11.1966
- otoczenie (działka, na której usytuowany jest meczet), nr rej. A-478 z 6.11.2012
- cmentarz muzułmański, XVIII, nr rej. A-61 z 31.03.1989

Kundzin

- zespół kościoła parafialnego, nr rej. A-490 z 11.01.2013
 - a. kościół pw. Narodzenia NMP, 1851-56, po 1930
 - b. kostnica, po 1856
 - c. cmentarz kościelny, XVII
 - d. ogrodzenie, mur., z bramą główną i bramkami, po 1856

Maławicze Dolne

- wiatrak drewniany, 1935 r., nr rej. 379 z 29.09.1976

Sokółka

- układ urbanistyczny, XVII-XVIII, nr rej. 514 z 20.12.1982
- zespół kościoła par. p.w. św. Antoniego, ul. Grodzieńska, nr rej. A-7 z 30.12.1999:
 - a. kościół pw. Św. Antoniego, 1841-1904
 - b. kaplica (kostnica), 1920
 - c. budynek bramny, 1855
 - d. plebania "stara", drewn., Pocz. XX
 - e. plebania "nowa", 1920
 - f. budynek gospodarczy, poł. XIX
- cerkiew prawosławna par. p.w. św. Aleksandra Newskiego, Rynek, 1850-1853, nr rej. A-560 z 09.12.1987
- plebania prawosławna, ul. Piłsudskiego 6, drewn., XIX/XX, nr rej. 572 z 04.12.1984
- kapliczka dziękczynna, ul. Grodzieńska/Kresowa, 1905, nr rej. A-275 z 21.01.2010
- cmentarz ewangelicki, nieczynny, ul. Mariańska, pocz. XIX-1939, nr rej. A-294 z 11.06.2010
- cmentarz żydowski, ul. Zamenhofska, XVII-XX, nr rej. A-114 z 31.12.1990
- dom, ul. Grodzieńska 8, drewn., 1820-1830, nr rej. A-150 z 24.05.1995
- dom, ul. Grodzieńska 10, drewn., 1914, nr rej. A-150 z 24.05.1995
- dom z oficyną i mur z bramą, Pl. Kościuszki 26, XVIII/XIX, nr rej. A-331 z 28.01.2011
- kamienica, ul. Piłsudskiego 1, 1 poł. XIX, nr rej. A-295 z 24.06.2010

Infrastrukturę kulturalną miasta i gminy Sokółka tworzą:

- Sokólski Ośrodek Kultury w Sokółce,
- Społeczne Muzeum Ziemi Sokólskiej,
- Kino „Sokół” w Sokółce,
- Biblioteka Publiczna w Sokółce (wraz z filiami),

- Kluby wiejskie zlokalizowane na terenie gminy Sokółka.

Turystyka, sport i rekreacja. Infrastrukturę sportowo-rekreacyjną współtworzą:

- stadion miejski z widownią na 1000 miejsc, bieżnią lekkoatletyczną, kompleksem boisk sportowo-rekreacyjnych (dwa boiska do piłki nożnej, w tym jedno o nawierzchni z trawy syntetycznej, dwa korty tenisowe oraz boisko wielofunkcyjne o nawierzchniach z trawy syntetycznej oddane do użytku w 2009 roku),
- oddana do użytku w 2001 roku pływalnia miejska z pełno wymiarowym basenem 25x12,5 m, brodzikiem, dwoma saunami, siłownią i pełnym zapleczem,
- sztuczny zalew o powierzchni 20 ha, ośrodek wypoczynku letniego i sportów wodnych,
- park miejski,
- dwa ogródki działkowe,
- szkolne boiska sportowe i sale gimnastyczne,
- szlaki turystyczne.

Atrakcje turystyczne miasta i gminy Sokółka stanowią:

- rynek z przyległymi ulicami z czasów lokowania miasta w XVII wieku,
- kościół katolicki w stylu neoklasycyzyzm z 1848 roku,
- cerkiew prawosławna z ok. 1830 roku,
- Społeczne Muzeum Ziemi Sokólskiej,
- Szlak Tatarski z meczetem muzułmańskim w Bohonikach,
- zbiorniki wodne w Sokółce i Kundzinie,
- atrakcyjnie ukształtowany teren i dobrze zachowane środowisko naturalne.

Przez teren Gminy Sokółka przebiegają następujące szlaki turystyczne (krajowe):

- Szlak Tatarski Duży (zielony, oznakowany) KRUSZYNIANY (PKS) meczet i mizar - Sanniki - Szaciły - Nietupa - Górazy - Swidziałówka Nowa - Borsukowizna - Sosnowik - Talkowszczyzna - Trzecianno Stare - kol. Klin - Góra Ażercowa - Wierzchlesie - Stara Kamionka - Bobrowniki - Bohoniki (meczet i mizar) - Szyszki - Bufałowo - SOKÓŁKA (PKP, PKS),
- Szlak Powstania Styczniowego (zielony, oznakowany, numer PL2586-C) SOKÓŁKA (dworzec PKP - ul. Kolejowa - ul. Roski Małe - ul. Dolna) - kier. Wojnachy - Zawistowszczyzna - Igryły - Wysokie Laski - Planteczka - Lipina - Woronicze - Kopna Góra - Lipowy Most - Podziałuki -

WALIŁY STACJA (stacja PKP),

- Szlak Dawnego Pogranicza (żółty, oznakowany, numer PL 2587-y) KNYSZYN - Poniklica - Nowiny Kasjerskie - Folwarczna Krasne - Wojtacy - Brzozówka Ziemiańska - Brzozówka Strzelecka - Zamczysk - Niemczyn - Wilcza Jama - Stary Szor - Stara Rozedranka - Smolanka - Kantorówka - Bachmatówka - Kuryły - SOKÓŁKA (dworzec PKP).

Dodatkowo Szlak Rękodziela Ludowego (BIAŁYSTOK - Czarna Białostocka - Czarna Wieś Kościelna - Łęczyn - Zamczysk - Janów - SOKÓŁKA), szlak rowerowy (żółty, oznakowany) Sokółka - Drahe - Bohoniki - Bobrowniki - Suchenicze - Babiki - Usnarz Górny - Jurowlany - Krynki (przez Wzgórza Sokólskie), lokalne trasy rowerowe i piesze.

2.4 Infrastruktura techniczna

Gospodarka wodno-ściekowa. Miasto Sokółka zaopatrywane jest w wodę z wodociągu miejskiego o wydajności 10 227 m³/d opartego o cztery ujęcia wody o łącznej wydajności 8 227 m³/d. Większa wydajność wodociągu od ujęć wody jest efektem istniejącego zbiornika wyrównawczego oraz zbiornika wieżowego. Na potrzeby wodociągu miejskiego pracują 3 studnie głębinowe o łącznym zasobie wody wynoszącym 342,8 m³/h.

W 2014 roku łączna długość sieci wodociągowej rozdzielczej na terenie gminy wynosiła 174,8 km. Długość przyłączy wodociągowych wynosiła 87,5 km. Produkcja wody w 2014 roku wyniosła ogółem 1 143 924 m³.

System kanalizacji sanitarnej funkcjonuje na terenie miasta w oparciu o zmodernizowaną oczyszczalnię ścieków przy ul. Targowej. Jest to oczyszczalnia biologiczna z podwyższonym usuwaniem związków azotu i fosforu spełniająca standardy odprowadzania ścieków. Projektowana maksymalna dobowa przepustowość oczyszczalni wynosi 6 708 m³/dobę, maksymalna godzinowa 538 m³/h i maksymalna roczna 1 883 400 m³/rok. Dobowy dopływ ścieków aktualnie wynosi około 2 630 m³/dobę (39% max. dobowej), ścieki dowożone 4,90 m³/dobę - średnio łącznie 2 634,9 m³/dobę. Ilość ścieków przemysłowych powstających w zakładach przemysłowych i usługowych odprowadzanych do kanalizacji zbiorczej wynosi 980 m³/dobę. W roku 2014 wielkość oczyszczanych ścieków wyniosła 961 473,00 m³/rok.

Długość sieci kanalizacyjnej na obszarze miasta Sokółka i wsi Nowa Kamionka w 2014 roku wynosiła 55,8 km i przyłączy do budynków mieszkalnych 19,5 km.

Na obszarach wiejskich ścieki bytowe odprowadzane są do urzędów lokalnych, brak jest tam zorganizowanego systemu odbioru i odprowadzenia ścieków.

W 2014 roku Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Sokółce obsługiwało 4420 odbiorców.

Zgodnie z Uchwałą Sejmiku Województwa Podlaskiego Nr XIV/118/15 z dnia 28 września 2015r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Sokółka oraz likwidacji dotychczasowej aglomeracji (Dz. Urz. Woj. Podl., poz. 3074), na terenie gminy Sokółka wyznaczona została aglomeracja Sokółka o równoważnej liczbie mieszkańców 30404, której obszar obejmuje miasto Sokółka i położoną w gminie Sokółka wieś Nowa Kamionka. Jednocześnie zlikwidowana została aglomeracja Sokółka o równoważnej liczbie mieszkańców 45000, wyznaczoną rozporządzeniem Nr 38/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 4 kwietnia 2005 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Sokółka (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 87, poz. 1077).

Według stanu na 2015 rok, stopień skanalizowania aglomeracji Sokółka wynosi $29609/30404 * 100 = 97,39\%$ RLM. Długość sieci kanalizacyjnej na terenie aglomeracji wynosi 53,44 km, w tym 51,82 km sieci sanitarnej grawitacyjnej oraz 1,62 km sieci sanitarnej tłocznej. Liczba osób korzystających z istniejącej kanalizacji stanowi wartość 18 099 osób, w tym 17 909 mieszkańców oraz 190 osób czasowo przebywających na terenie aglomeracji.

Na terenie wyznaczonej aglomeracji brak jest przydomowych oczyszczalni ścieków. Podłączenie mieszkańców korzystających z istniejących bezodpływowych zbiorników sanitarnych (szamb) do sieci kanalizacyjnej przewiduje się w późniejszych terminach w miarę rozbudowy sieci kanalizacyjnej.

Na obszarach obejmujących teren gminy Sokółka z wyłączeniem miasta Sokółka i wsi Nowa Kamionka, planowane jest wykonanie przydomowych oczyszczalni ścieków.

Zapotrzebowanie w gaz. Teren Gminy Sokółka nie jest zgazyfikowany.

Elektroenergetyka. Miasto i gmina Sokółka jest zasilane w energię elektryczną liniami napowietrznymi i kablowymi wychodzącymi z lokalnej rozdzielni 110/15 kV, która zasilana jest linią 110 kV Białystok - Czarna Białostocka - Dąbrowa Białostocka - Augustów.

Ciepłownictwo. Budownictwo mieszkaniowe wielorodzinne, indywidualne i usługowe zaopatrywane jest w ciepło z kotłowni przedsiębiorstwa MVV Polska Spółka z o.o. o mocy ok. 40 MW/h), kotłowni na Osiedlu Zielonym zarządzanej przez MPEC w Sokółce o mocy 2,787 MW

(paliwem jest węgiel kamienny), kotłowni przy ul. 3 Maja 13 o mocy cieplnej zainstalowanej 0,13 MW (paliwem jest olej opałowy) oraz kilkunastu mniejszych lokalnych i zakładowych kotłowni. Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Sokółce na koniec 2014 roku posiadało 198 odbiorców energii cieplnej.

W kotłowni MVV, Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Sokółce na dzień 31.12.2014r. miała zamówioną moc 19,152 MW, natomiast ilość ciepła sprzedana odbiorcom 133 881,25 GJ.

Pozostałe budynki komunalne oraz zabudowa jednorodzinna wyposażona jest w ogrzewanie piecowe (tradycyjne, olejowe, i inne ekologiczne).

MPEC w Sokółce wg stanu na koniec 2014r. posiada na swoim stanie 19,6 km sieci cieplnej.

Gospodarka odpadami. Lokalna gospodarka odpadami oparta jest o lokalny system zbiórki i odbioru odpadów komunalnych zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Utrzymanie czystości i porządku w gminach należy do obowiązkowych zadań własnych gminy. Gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania, w tym:

- obejmują wszystkich właścicieli nieruchomości na terenie gminy systemem gospodarowania odpadami komunalnymi,
- nadzorują gospodarowanie odpadami komunalnymi, w tym realizację zadań powierzonych podmiotom odbierającym odpady komunalne od właścicieli nieruchomości,
- ustanawiają selektywne zbieranie odpadów komunalnych obejmujące co najmniej następujące frakcje odpadów: papieru, metalu, tworzywa sztucznego, szkła i opakowań wielomateriałowych oraz odpadów komunalnych ulegających biodegradacji,
- tworzą punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
- zapewniają osiągnięcie odpowiednich poziomów recyklingu,
- prowadzą działania informacyjne i edukacyjne w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi, w szczególności w zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych.

Na terenie gminy Sokółka, zadania z zakresu odbioru i segregacji odpadów komunalnych zajmuje się specjalistyczna firma wyłoniona w trybie konkurencyjnym zgodnie z zasadami określonymi w ustawie Prawo zamówień publicznych. Zebrane od mieszkańców odpady komunalne są przewożone do sortowni odpadów komunalnych CIGO w Studziankach.

W 2014 roku z terenu gminy Sokółka zebrano 4 047,9 [Mg] odpadów, w tym z obszarów miejskich

3 827,9 [Mg] i z obszarów wiejskich 220,0 [Mg]. Na terenie gminy Sokółka funkcjonował jeden punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych tzw. PSZOK. W ramach funkcjonowania PSZOK dokonano następującej zbiórki selektywnej odpadów komunalnych:

- zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne: 22,3 [Mg],
- opakowania z papieru i tektury: 98,4 [Mg],
- opakowania z tworzyw sztucznych: 74,7 [Mg],
- opakowania ze szkła: 72,4 [Mg],
- zużyte opony: 9,0 [Mg].

W 2014 roku łączna masa selektywnie odebranych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wyniosła 879,4 [Mg], w tym:

- opakowania z papieru i tektury (kod 150101): 168 [Mg] recykling materiałowy,
- odpady kuchenne ulegające biodegradacji (kod 200108): 177,9 [Mg] kompostowanie,
- odpady ulegające biodegradacji (kod 200201): 533,5 [Mg] kompostowanie.

Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła odebranych z obszaru gminy Sokółka wyniósł 17,9%.

Liczba budynków mieszkalnych objętych zbieraniem odpadów w gospodarstwach domowych w 2014 roku wynosiła 4266 szt. Uregulowanie i racjonalizacja gospodarki odpadami staje się jednym z najważniejszych celów władz gminy w ramach bieżącej działalności i w perspektywie najbliższych kilku lat.

Drogi. Sokółka jest ważnym węzłem komunikacyjnym drogowym i kolejowym, leży przy międzynarodowej trasie kolejowej i drogowej Warszawa - Grodno, z odjazdami na Rygę, Sankt Petersburg, Wilno i Moskwę.

Przez teren gminy przebiegają cztery ciągi dróg o statusie wyższym niż drogi powiatowe i gminne o znaczeniu regionalnym:

droga krajowa nr 19 Rzeszów - Białystok - Sokółka - Kuźnica - granica państwa, przebiegająca przez teren Gminy na długości 20,337 km, zarządzana przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Białymstoku (w tym ulica Białostocka i Grodzieńska),

droga wojewódzka nr 672 Sokolany - Janów - Korycin, zarządzana przez Podlaski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Białymstoku, przebiegająca przez obszar gminy na długości 4,630 km,

droga wojewódzka nr 673 Sokółka - Dąbrowa Białostocka - Lipsk, zarządzana przez Podlaski Zarząd Dróg Wojewódzkich, przebiegająca przez obszar gminy na długości 7,530 km (w tym

ulica Mariańska),

droga wojewódzka nr 674 Sokółka - Krynki, zarządzana przez Podlaski Zarząd Dróg Wojewódzkich, przebiegająca przez obszar gminy na długości 9,760 km (w tym ulica Kryńska).

Przez teren gminy przebiegają następujące drogi powiatowe zamiejskie:

- 1262B Sokolany - Gliniszcz Wielkie - Gliniszcz Małe - Zwierzany - droga 1261B
- 1265B Kuźnica - Nowodziel - Tołcze - Klimówka - Malawicze Dolne
- 1266B Czuprynowo - Parczowce - Klimówka - Nomiki - Zaścicze - droga 1265B
- 1267B Zadworzany - Kundzin - Poniatowicze - droga 1265
- 1268B Sokółka - Malawicze Dolne - Wojnowce - Babiki - Szczęsnowicze - Knyszewicze - Słoja - Słójka
- 1267B droga 674 - Drahle - Bobrowniki - Suchenicze - Babiki
- 1271B Drahle - Bohoniki - Malawicze Dolne
- 1291B Kamionka Stara - Wierzchlesie - Łaźnisko - Woronicze - Podsokołda
- 1293B Sokółka - Wojnacy - Kurowszczyzna - Pawełki - Bilwiny - Słojniki - Planteczka - Lipina - droga nr 19
- 1294B Pawełki - Kamionka Stara
- 1295B Sokółka - Słojniki
- 1296B Podjanowszczyzna - Janowszczyzna - Jelenia Góra - Wysokie Łaski - Planteczka
- 1297B droga nr 19 - Zawistowszczyzna - Igryły - droga nr 19
- 1298B Sokółka - Kol. Kuryły - Bachmatówka - Kantorówka - Rozedranka Stara - Rozedranka Nowa - Podkamionka - Podjanowszczyzna
- 1299B Geniusze - Pawłowszczyzna - droga 1298B
- 1300B Rozedranka Nowa - Rozedranka Stara
- 1301B droga 1300B - Stary Szor
- 1302B Rozedranka Stara - Lebiedzin
- 1303B Suchodolina - Sadowo - Nowinka - Romanówka - Holiki - Majewo - Trzcianka - Bogusze - Sokółka
- 1304B droga nr 18 - Kol. Tartak - droga 1298B
- 1305B droga 672 - Żuki - Plebanowce - Gilbowszczyzna
- 1306B Studzieńszczyzna - droga 1303B
- 1309B Białousy - Podlubianka - Rozedranka Stara
- 1359B droga 1268B - Puciłki - Poniatowicze

Ulice na obszarze miasta Sokółka zaliczane do kategorii powiatowych:

- Zabrodzie
- Górna
- Targowa
- Jana Pawła II
- Kresowa
- Konopnickiej

Na terenie gminy Sokółka długość dróg gminnych wynosi 99 km, z czego drogi zamiejskie stanowią 53 km, drogi miejskie (ulice) 46 km. Stanowią one uzupełniającą sieć drogową o znaczeniu lokalnym.

Zgodnie z ustawą o drogach publicznych z dnia 21 marca 1985r. do dróg gminnych zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym niezaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom. Zarządcą dróg gminnych jest wójt (burmistrz). Do zarządcy drogi należy w szczególności:

- opracowywanie projektów planów rozwoju sieci drogowej,
- opracowywanie projektów planów finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg,
- pełnienie funkcji inwestora,
- utrzymanie nawierzchni dróg,
- realizacja zadań w zakresie inżynierii ruchu,
- koordynacja robót w pasie drogowym,
- prowadzenie ewidencji dróg, obiektów mostowych,
- przeprowadzanie okresowych kontroli stanu dróg i drogowych obiektów inżynierskich,
- wykonywanie robót interwencyjnych, robót utrzymaniowych i zabezpieczających,
- dokonywanie okresowych pomiarów ruchu drogowego.

Stan dróg gminnych Gminy Sokółka na koniec 2015 r. (dane z UM w Sokółce)

Lp.	Rodzaj nawierzchni	Drogi gminne (ulice) dł. w km	%	Drogi gminne (zamiejskie) dł. w km	%	Razem dł. w km	%
1.	Drogi twarde	35 904	78	9 577	18	45 481	46
2.	Drogi gruntowe	10 023	22	43 344	82	53 367	54

Razem: **45 927** **100** **52 921** **100** **98 848** **100**

Publiczne drogi gminne położone na terenie gminy Sokółka (zaliczone do kategorii dróg publicznych i posiadające numery dróg nadane na podstawie Uchwały Nr 30/257/03 Zarządu Województwa Podlaskiego z dnia 7 maja 2003 roku w sprawie nadania numerów dla dróg gminnych na terenie województwa podlaskiego):

- 103711B Wilcza Jama - Stara Rozedranka
- 103712B Hałańskie Ogrodniki - Hało - droga powiatowa 1302B
- 103713B Smolanka - Nowa Rozedranka
- 103714B Kantorówka - Nowa Rozedranka
- 103715B Planteczka - Stara Moczalnia
- 103716B Janowszczyzna - droga gminna 103715B
- 103717B Dworzysk - Lipina
- 103718B Igryły - droga powiatowa 1296B
- 103719B Kurowszczyzna - Koi. Zaścianki
- 103720B Sokółka (ulica Dolna) - Wojnachy
- 103721B Nowa Kamionka - Szyszki - droga powiatowa 1268B
- 103722B Bobrowniki - Stara Kamionka
- 103723B Bogusze - droga powiatowa 1305B
- 103724B droga powiatowa 1303B - Boguszewski Wygon
- 103725B droga powiatowa 1303B - Szyndziel
- 103726B Żuki - Bogusze
- 103727B Sierbowce - droga gminna 103723B
- 103728B Sokółka (ulica Generała Jana Henryka Dąbrowskiego) - droga wojewódzka nr 673
- 103729B Gliniszcz Wielkie - Sokółka (ulica Żwirki i Wigury)
- 103730B Woroniany - Gliniszcz Wielkie
- 103731B Orłowicze - droga powiatowa 1268 B
- 103732B Orłowicze - droga powiatowa 1267 B
- 103733B Puciłki - droga powiatowa 1267B

Publiczne drogi gminne (ulice) położone na terenie miasta Sokółka:

- 103734B ulica Akacjowa
- 103735B ulica Adama Asnyka
- 103736B ulica Armii Krajowej
- 103737B ulica K.K. Baczyńskiego
- 103738B ulica Norberta Barlickiego
- 103739B ulica Stefana Batorego
- 103740B ulica Bohaterów Monte Cassino
- 103741B ulica Władysława Broniewskiego
- 103742B ulica Cicha
- 103743B ulica Ciepła
- 103744B ulica Gen. Jana Henryka Dąbrowskiego
- 103745B ulica Mjr Henryka Dobrzańskiego „Hubala”
- 103746B ulica Dr Antoniego i Janiny Docha
- 103747B ulica Dolna
- 103748B ulica Drzewna
- 103749B ulica Dywizjonu 303
- 103750B ulica Fabryczna
- 103751B ulica K.I. Gałczyńskiego
- 103752B ulica Gęsia
- 103753B ulica Bartosza Głowackiego
- 103754B ulica Gen. Józefa Hallera
- 103755B ulica Jasna
- 103756B ulica Jodłowa
- 103757B ulica Kasztanowa
- 103758B ulica Plac Jana Kilińskiego
- 103759B ulica Gen. Franciszka Kleeberga
- 103760B ulica Klonowa
- 103761B ulica Kpt Józefa Kłopotowskiego
- 103762B ulica Hugo Kołłątaja
- 103763B ulica Mikołaj a Kopernika
- 103764B ulica Plac Kościuszki

- 103765B ulica Janka Krasickiego
- 103766B ulica Janusza Korczaka
- 103767B ulica Krucza
- 103768B ulica Kwiatowa
- 103769B ulica Królowej Bony
- 103 770B ulica Kolej owa
- 103771B ulica Joachima Lelewela
- 103772B ulica Letnia
- 103773B ulica Leśna
- 103774B ulica Kazimierza Łowickiego
- 103775B ulica Lotników Lewoniewskich
- 103776B ulica Lipowa
- 103777B ulica 11-go Listopada
- 103778B ulica Łąkowa
- 103779B ulica 1-go Maja
- 103780B ulica 3-go Maja
- 103781B ulica Majowa
- 103782B ulica Icchoka Malmeda
- 103783B ulica Adama Mickiewicza
- 103784B ulica St. Mikołajczyka
- 103785B ulica Modrzewiowa
- 103786B ulica I. Mościckiego
- 103787B ulica Nadrzeczna
- 103788B ulica Z. Nałkowskiej
- 103789B ulica C.K. Norwida
- 103790B ulica Nowa
- 103791B ulica Ogrodowa
- 103792B ulica Elizy Orzeszkowej
- 103793B ulica Osiedle Zielone
- 103794B ulica Piaskowa
- 103795B ulica Piękna
- 103796B ulica Marszałka Józefa Piłsudskiego
- 103797B ulica Emilii Plater

103798B	ulica Pocztowa
103799B	ulica Polna
103800B	ulica Poprzeczna
103801B	ulica Północna
103802B	ulica B. Prusa
103803B	ulica Przemysłowa
103804B	ulica Ptasia
103805B	ulica Mikołaj a Rej a
103806B	ulica W. Reymonta
103807B	ulica Roski Małe
103808B	ulica Adolfa Sawickiego
103809B	ulica Marii Skłodowskiej Curie
103810B	ulica H. Sienkiewicza
103811B	ulica Sienna
103812B	ulica Generała Władysława Sikorskiego
103813B	ulica Słoneczna
103814B	ulica Juliusza Słowackiego
103815B	ulica St. Skarżyńskiego
103816B	ulica Sosnowa
103817B	ulica Spokojna
103818B	ulica Sportowa
103819B	ulica Stawowa
103820B	ulica Szkolna
103821B	ulica Szpitalna
103822B	ulica Ks. Piotra Ściegiennego
103823B	ulica Świerkowa
103824B	ulica Torowa
103825B	ulica Romualda Traugutta
103826B	ulica Turystyczna
103827B	ulica Juliana Tuwima
103828B	ulica Warszawska
103829B	ulica Wasilkowska
103830B	ulica Wesoła

103831B	ulica Wierzbowa
103832B	ulica Wiosenna
103833B	ulica Wincentego Witosa
103834B	ulica Wiśniowa
103835B	ulica Generała Walerego Wróblewskiego
103836B	ulica Wodna
103837B	ulica Wschodnia
103838B	ulica Wspólna
103839B	ulica Wojska Polskiego
103840B	ulica Stanisława Wyspiańskiego
103841B	ulica Kardynała Stefana Wyszyńskiego
103842B	ulica Ludwika Zamenhofs
103843B	ulica Zdrój owa
103844B	ulica Króla Zygmunta Starego
103845B	ulica Stefana Żeromskiego
103846B	ulica Żytnia
103847B	ulica Żwirki i Wigury
103848B	ulica Jana Matejki

Pozostałe ciągi drogowe to drogi wewnętrzne stanowiące dojazdy do pól, lasów i innych nieruchomości, zarządzane przez właścicieli lub użytkowników.

Stan dróg wszystkich kategorii nie jest najlepszy, wymagane są intensywne prace przy ich przebudowie i modernizacji w celu doprowadzenia do odpowiednich standardów jakościowych. Zadania te powinni planować i realizować właściwi zarządcy poszczególnych kategorii dróg.

Do najważniejszych kierunków strategicznych lub elementów diagnozy strategicznej można zaliczyć następujące wnioski:

- skoncentrowanie wysiłków na modernizacji sektora transportu i zmniejszenia jego udziału w emisji związków węgla oraz zmniejszenia zagęszczenia ruchu,
- poprawy dostępności transportowej do terenów przemysłowych oraz terenów inwestycyjnych,
- uwzględnienie transportu i poprawy dostępności transportowej na obszarach wiejskich jako czynnik w zakresie równoważenia potencjału rozwojowego.

2.5 Gospodarka

Charakterystyka lokalnego sektora gospodarczego. Sektor gospodarki składa się z pięciu zasadniczych działów: rolnictwo, leśnictwo, przemysł, usługi i turystyka. W zakres problematyki przemysłu wchodzi struktura branżowa, struktura własności, wielkość zakładów i ich rozmieszczenie, koncentracja oraz liczba zatrudnionych osób. Szczególną uwagę należy zwrócić na MŚP, które służą zaspokojeniu rynku lokalnego, a ich rozwój może wpływać na zmniejszenie bezrobocia.

Zgodnie z danymi prowadzonymi przez Wydział Ewidencji i Organizacji UM w Sokółce, według stanu na 31.12.2014 r. na terenie gminy Sokółka prowadziło działalność 1595 podmiotów gospodarczych, natomiast na dzień 31.12.2015r. stan ten wynosił 1643 podmiotów. Z powyższych danych wynika, iż w 2015 roku nastąpił wzrost ilości podmiotów gospodarczych wynoszący 58 szt.

Profile działalności gospodarczej w 2014 r. przedstawiały się następująco:

- handel 467 podmiotów,
- usługi 495,
- produkcja 183,
- gastronomia 33,
- wielobranżowa 417.

Profile działalności gospodarczej w 2015 r. przedstawiały się następująco:

- handel 475 podmiotów,
- usługi 495,
- produkcja 190,
- gastronomia 35,
- wielobranżowa 448.

Zmiany wprowadzone w zapisach ewidencji działalności gospodarczej w 2014 roku:

- stan przedsiębiorców na 01.01.2014r. 1537 podmiotów,
- przedsiębiorcy wpisani do ewidencji 153 podmiotów,
- przedsiębiorcy wykreśleni z ewidencji 95 podmiotów.

Zmiany wprowadzone w zapisach ewidencji działalności gospodarczej w 2015 roku:

- stan przedsiębiorców na 01.01.2015r. 1595 podmiotów,
- przedsiębiorcy wpisani do ewidencji 145 podmiotów,
- przedsiębiorcy wykreśleni z ewidencji 97 podmiotów.

Gmina Sokółka posiada potencjał dla pozyskiwania inwestycji zewnętrznych i lokowania na jego obszarze działalności gospodarczej, który to współtworzą następujące czynniki:

- przygraniczne i tranzytowe położenie,
- siedziba władz powiatowych i innych urzędów administracji publicznej,
- dostępność usług finansowych,
- zasób terenów uzbrojonych w niezbędne media,
- dobrze rozwinięta sieć energetyczna,
- nowoczesna oczyszczalnia ścieków,
- rozwinięta sieć komunikacyjna,
- komunikacja miejska,
- automatyczna łączność telefoniczna, w tym zasięg systemów telefonii komórkowej,
- powszechny dostęp do Internetu,
- wolne tereny i obiekty do zagospodarowania.

Analizując zachodzące zmiany w zakresie szeroko pojętej działalności gospodarczej w powiązaniu z rynkiem pracy w ostatnim roku, widoczny jest wzrost ilości ewidencjonowanych podmiotów gospodarczych i równoczesny spadek bezrobocia.

W ostatnim roku na terenie miasta Sokółka pojawił się nowy podmiot gospodarczy o znaczącym potencjale - z zakresu handlu sklep sieci Bricomarche (sklep branży budowlano-przemysłowej). Dalej do najważniejszych firm i największych pracodawców na terenie gminy należą: "Metal-Fach" Sp. z o.o. (produkcja maszyn rolniczych i kotłów CO, zatrudnienie na poziomie 660-690 pracowników), Spółdzielnia Mleczarska „Mlekpól” - Zakład Produkcji Mleczarskiej w Sokółce (produkty mleczarskie, zatrudnienie na poziomie 170-200 osób), Firma „Eskimos” S.A. Chłodnia (przetwórstwo owoców i warzyw, zatrudnienie na poziomie 160-190 osób), Sokółka "Okna i Drzwi" (produkcja stolarki okiennej i drzwiowej, zatrudnienie na poziomie 250-280 pracowników), Firma „Barter” S.A. (branża paliwowa, zatrudnienie na poziomie 210-240 pracowników), Spółdzielnia Producentów Drobiu Eko-Grill (produkcja wyrobów drobiowych, zatrudnienie na poziomie 130-160 pracowników), Jaskółka Sp. z o.o. (sieć sklepów, zatrudnienie na poziomie 110-

130 osób), Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej (zatrudnienie na poziomie 340-370 pracowników). Również inne mniejsze firmy bardzo dobrze radzą sobie na rynku, inwestując i zwiększając zatrudnienie. Należy do nich zaliczyć takie przedsiębiorstwa jak: firma „Farmer” (montownia nowoczesnych ciągników rolniczych), „Geno” (branża budowlana), „Genes” (wyroby gumowe i silikonowe), „Bodex” (branża jubilerska), Biedronka (sklep branży spożywczo-przemysłowej), Stokrotka (sklep branży spożywczo-przemysłowej).

Sytuacja w sektorze gospodarczym gminy jest w dużym stopniu zależna od sytuacji makroekonomicznej. Obecnie gospodarka ma się dobrze, zatem obserwuje się wzrost zainteresowania inwestorów wolnymi terenami do zagospodarowania, pojawiają się nowe podmioty pragnące lokować na naszym terenie swoją działalność, co dobrze rokuje na przyszłość.

Rolnicza przestrzeń produkcyjna. Gmina Sokółka jest gminą rolniczą gdzie przeważają gleby średnie i słabe. Ogólna powierzchnia gminy wynosi 29,5 tys. ha, w tym:

- Użytki rolne	21,0 tys. ha	71 %
- Lasy i nieużytki leśne	5,5 tys. ha	19 %
- Pozostałe grunty	3,0 tys. ha	10 %

W gminie jest 86 miejscowości, które administracyjnie podzielone są na 55 sołectw. Obecnie w gminie gospodaruje około 2310 prywatnych gospodarstw rolnych. Średnia wielkość gospodarstwa wynosi 10,93 ha. Systematycznie zwiększa się ilość gospodarstw o powierzchni powyżej 10 ha. Jednocześnie powstają gospodarstwa o areale powyżej 50 ha. Produkcja zwierzęca podporządkowana jest hodowli bydła mlecznego. Systematycznie wzrasta ilość gospodarstw gdzie mleko odbierane jest bezpośrednio z gospodarstwa.

Podstawową formą własności są gospodarstwa indywidualne, w których władaniu znajduje się 95% powierzchni gruntów ornych. Przeważają gospodarstwa tradycyjne z wielokierunkową produkcją rolną. Główne uprawy to zboża (80% areалу) i ziemniaki (12% areалу). Wśród zwierząt hodowlanych przeważa bydło mleczne i trzoda chlewna. Gmina słynie z hodowli konia typu Sokólskiego.

Przeważają gleby niskiej wartości bonitacyjnej, głównie klasy V i VI. Niewielka ilość gleb bardzo dobrych i dobrych w większych kompleksach występuje w bezpośrednim sąsiedztwie Sokółki.

2.6 Identyfikacja problemów

Gmina Sokółka podobnie jak i inne gminy leżące we wschodniej części województwa podlaskiego „starzeje się” i każdego roku zmniejsza się liczba stale zamieszkujących mieszkańców. Proces ten spowodowany jest ujemnym saldem migracji oraz ujemnym przyrostem naturalnym na terenach wiejskich oraz odpływem młodych mieszkańców z miasta Sokółka. Liczba mieszkańców gminy zmniejsza się z jednoczesnym wzrostem udziału ludności w wieku poprodukcyjnym. Te niekorzystne zjawisko skutkować będzie z jednej strony zmniejszeniem dochodów własnych gminy, zaś z drugiej strony zwiększonymi wydatkami na opiekę i zabezpieczenie społeczne.

Dlatego najważniejszym problemem, jaki należy rozwiązać jest wstrzymanie procesu migracji mieszkańców z terenu gminy. Proces ten spowodowany jest różnymi czynnikami, między innymi:

- niskimi dochodami w rolnictwie,
- niski poziom inwestycji zewnętrznych,
- brakiem miejsc pracy,
- niskimi płacami na lokalnym rynku pracy,
- zapóźnieniami cywilizacyjnymi i gorszymi warunkami życia.

Bardzo dużym problemem jest również problem bezrobocia. Liczba osób w wieku produkcyjnym bierna zawodowo jest dość wysoka i może nadal powiększać się w wyniku przemian strukturalnych w rolnictwie oraz w gospodarce.

Jedyną szansą rozwiązania tych problemów jest rozwój gospodarczy gminy, szczególnie rozwój usług i działalności produkcyjnej, w których mogłyby znaleźć zatrudnienie osoby pozostające bez pracy. Powstawanie nowych miejsc pracy powinno ograniczyć migrację mieszkańców gminy w poszukiwaniu zatrudnienia. Dlatego należy dążyć do poprawy infrastruktury technicznej i społecznej, aby z jednej strony stworzyć warunki do rozwoju gospodarczego gminy, zaś z drugiej poprawić warunki życia i pracy mieszkańców.

3. Zgodność Planu Rozwoju Lokalnego z dokumentami strategicznymi.

3.1 Zgodność ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Sokółka.

Plan Rozwoju Lokalnego zawiera określone z nazwy zadania przewidziane do realizacji w latach 2016-2020. Realizacja tych zadań jest spójna z ustaleniami „Studium ukierunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Sokółka”, które wyznacza główne kierunki rozwoju. Współzależność dokumentów planistycznych, w tym kierunków zagospodarowania przestrzennego i planu rozwoju pozwala na zwiększenie spójności społeczno-ekonomicznej i konkurencyjności obszaru gminy poprzez stworzenie warunków do pełniejszego wykorzystania jego potencjału. Do określenia celów strategicznych niezbędna była diagnoza stanu istniejącego, czyli ocena najważniejszych warunków rozwoju gminy oraz jego potrzeb.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Sokółka zostało uchwalone uchwałą Nr XVII/103/11 Rady Miejskiej w Sokółce z dnia 29 września 2011r.

W dokumencie „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Sokółka” zostały wskazane następujące kierunki rozwoju miasta i gminy Sokółka:

- 1) Tworzenie warunków do zrównoważonego i wielofunkcyjnego rozwoju gminy, ze szczególnym uwzględnieniem rolnictwa, przetwórstwa rolno - spożywczego, drobnej wytwórczości, obsługi ruchu przygranicznego, a także turystyki i rekreacji.
- 2) Rozwój powiatowych i ponad gminnych funkcji usługowo-administracyjnych, szczególnie związanych z oświatą i kulturą, ochroną zdrowia, sportem, opieką społeczną, łącznością i innymi.
- 3) Zapewnienie instytucjonalnej obecności Sokółki w systemie współpracy społeczno-gospodarczej na poziomie regionalnym, krajowym i międzynarodowym.
- 4) Aktywizacja społeczności lokalnej w celu efektywnego uczestnictwa w realizacji strategii rozwoju miasta i gminy poprzez rozwój samorządności i lokalnej demokracji.
- 5) Poprawa jakości życia mieszkańców gminy.
- 6) Stwarzanie warunków do wzrostu zamożności ludności;
- 7) Stwarzanie możliwości dalszego rozwoju miasta i gminy poprzez rozbudowę infrastruktury społecznej i technicznej, poprawę warunków mieszkaniowych, rozwój działalności wytwórczej i usługowej dotyczącej głównie obsługi ludności i rolnictwa, stwarzanie

- ekonomicznych warunków do przyciągania kapitału z zewnątrz.
- 8) Rozwój funkcji produkcyjno-przemysłowych, głównie w mieście Sokółka.
 - 9) Zachowanie zasobów i walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego na obszarze miasta i gminy z uwzględnieniem tradycji i tożsamości kulturowej regionu Sokółki.
 - 10) Obsługa turystyki i rekreacji oraz optymalne wykorzystanie najciekawszych obiektów i obszarów środowiska kulturowego gminy, budowę ścieżek rowerowych. Rozwój infrastruktury na obszarach kwalifikujących się do rozwoju rekreacji, turystyki i ochrony zdrowia.
 - 11) Stwarzanie warunków do rozwoju budownictwa mieszkaniowego.
 - 12) Rozwój infrastruktury wynikający z przebiegu na obszarze gminy głównej sieci dróg. Systematyczna modernizacja i uzupełnianie sieci dróg w gminie oraz poprawa parametrów technicznych tych dróg.
 - 13) Tworzenie nowych miejsc pracy.
 - 14) Racjonalne korzystanie z zasobów środowiska przyrodniczego z uwzględnieniem zasad jego ochrony szczególnie w zakresie programu NATURA 2000.
 - 15) Racjonalne wykorzystanie bogatych złóż surowców mineralnych.
 - 16) Poprawa wyposażenia sołectw w obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i społecznej.
 - 17) Umożliwienie zorganizowanego handlu ze wschodem.
 - 18) Ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej i zachowanie rolniczego charakteru gminy na znacznych jej obszarach zmierzające do dalszego rozwoju rolnictwa, w szczególności do jego restrukturyzacji.

Zapisy Planu Rozwoju Lokalnego zachowują spójność z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego oraz innymi dokumentami strategicznymi o zasięgu ogólnokrajowym lub regionalnym.

3.2 Spójność ze Strategią Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020

Województwo podlaskie jest jednym z najbiedniejszych regionów typu NUTS 2 w Unii Europejskiej, jest położone peryferyjnie nie tylko w Polsce, ale także w Unii Europejskiej oraz ma

do nadrobienia szereg cywilizacyjnych deficytów, będących dziedzictwem gospodarki centralnie planowanej.

Istotnym dokumentem z poziomu krajowego o zasadniczym znaczeniu dla kształtu polityki rozwoju na poziomie regionu jest przyjęta 5 lutego 2013r. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju (DSRK). Główne założenia i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego Polski przedstawione w tymże dokumencie tworzą ramy dla pozostałych krajowych strategicznych dokumentów o krótszym horyzoncie czasowym. Identyfikacja celów strategicznych stanowi regionalną odpowiedź na propozycje państwowej polityki regionalnej zawartej w DSKR.

Kluczowym dokumentem, będącym odniesieniem dla tej generacji strategii wojewódzkich w Polsce, jest Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo (ŚSRK), która została przyjęta przez Radę Ministrów we wrześniu 2012 roku. Określa ona następującą strukturę obszarów rozwoju społeczno-gospodarczego Polski: (1) sprawne i efektywne państwo; (2) konkurencyjną gospodarkę oraz (3) spójność społeczną i terytorialną.

Cele strategiczne mają być impulsem wewnątrz regionalnym do rozwoju województwa i wychodzić naprzeciw instrumentom państwa służącym wsparciu działań zapewniającym większą spójność przestrzenną oraz społeczno-gospodarczą z resztą kraju. Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego zawiera określone następujące cele:

Cel 1: Konkurencyjna gospodarka,

Cel 2: Powiązania krajowe i międzynarodowe,

Cel 3: Jakość życia.

U podstaw skutecznej realizacji celów strategicznych leżą cele horyzontalne, których wątki przenikają cele strategiczne:

Cel horyzontalny: Wysokiej jakości środowisko przyrodnicze podstawą harmonii aktywności człowieka i przyrody;

Cel horyzontalny: Infrastruktura techniczna i teleinformatyczna otwierająca region dla inwestorów, mieszkańców, sąsiadów i turystów.

Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020 jest realizowana przez następujące cele operacyjne:

Cel operacyjny 1.1. Rozwój przedsiębiorczości.

Główne kierunki interwencji:

- promowanie postaw przedsiębiorczych,
- wspieranie powstawania i rozwoju podmiotów gospodarczych.

Cel operacyjny 1.4. Kapitał społeczny jako katalizator procesów rozwojowych.

Główne kierunki interwencji:

- kształtowanie postaw społecznych i obywatelskich oraz wspieranie dialogu społecznego,
- efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego,
- sprawna administracja,
- poprawa skuteczności zarządzania regionalnego i lokalnego.

Cel operacyjny 1.5. Efektywne korzystanie z zasobów naturalnych.

Główne kierunki interwencji:

- promowanie postaw i działań sprzyjających efektywności wykorzystania zasobów naturalnych,
- ograniczanie energo- i materiałochłonności,
- produkcja energii ze źródeł odnawialnych.

Cel operacyjny 2.2. Aktywność podlaskich przedsiębiorstw na rynku ponadregionalnym.

Główne kierunki interwencji:

- promocja gospodarcza regionu,
- inicjatywy sprzyjające nawiązywaniu kontaktów gospodarczych oraz wspieranie obecności podlaskich przedsiębiorstw na rynkach zewnętrznych.

Cel operacyjny 2.2. Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej województwa.

Główne kierunki interwencji:

- aktywność informacyjno – promocyjna ukierunkowana na inwestorów (aktywne pozyskiwanie inwestorów),
- dostępność terenów inwestycyjnych.

Cel operacyjny 2.3. Rozwój partnerskiej współpracy transgranicznej.

Główne kierunki interwencji:

- wykorzystanie potencjałów rozwojowych obszaru przygranicznego,
- tworzenie powiązań formalnych i nieformalnych oraz sieci współpracy,
- ochrona wspólnego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego obszaru pogranicza.

Cel operacyjny 2.5. Podniesienie zewnętrznej i wewnętrznej dostępności komunikacyjnej regionu.

Główne kierunki interwencji:

- poprawa zewnętrznej dostępności transportowej regionu,
- wzmocnienie spójności terytorialnej poprzez wspieranie wewnętrznej dostępności transportowej,
- efektywny system transportu publicznego.

Cel operacyjny 3.1. Zmniejszenie negatywnych skutków problemów demograficznych.

Główne kierunki interwencji:

- wspieranie rodzin w opiece nad dzieckiem i osobami zależnymi,
- rozwój nowoczesnych, dobrze adresowanych usług społecznych,
- wsparcie aktywności zawodowej i społecznej osób starszych, umożliwiające lepsze wykorzystanie ich potencjału.

Cel operacyjny 3.2. Poprawa spójności społecznej.

Główne kierunki interwencji:

- współpraca i rozwój potencjału instytucjonalnego w obszarze pomocy i integracji społecznej,
- wspieranie osób wykluczonych społecznie, zagrożonych wykluczeniem społecznym, dysfunkcją lub przeżywających trudności.

Cel operacyjny 3.3. Poprawa stanu zdrowia społeczeństwa oraz bezpieczeństwa publicznego.

Główne kierunki interwencji:

- poprawa efektywności systemu opieki zdrowotnej w województwie,
- kształtowanie prozdrowotnego stylu życia,
- wzrost efektywności działania podmiotów i służb bezpieczeństwa publicznego i ratownictwa.

Cel operacyjny 3.4. Ochrona środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami.

Główne kierunki interwencji:

- edukacja ekologiczna i zwiększenie aktywności prośrodowiskowej społeczeństwa,
- ochrona powietrza, gleb, wody i innych zasobów,
- efektywny system gospodarowania odpadami,
- gospodarka niskoemisyjna (w tym efektywność energetyczna),
- ochrona zasobów przyrodniczych i wartości krajobrazowych oraz odtwarzanie i renaturalizacja ekosystemów zdegradowanych.

Przyjęte cele strategiczne zakładają równoległe prowadzenie działań na trzech kierunkach, tak aby zapewnić odpowiednio:

1. Wzrost przedsiębiorczości i konkurencyjności gospodarki,
2. Rozwój krajowych i międzynarodowych powiązań społeczno-gospodarczych regionu,
3. Wzrost jakości życia mieszkańców.

Powyższe cele strategiczne dotyczą obszarów życia społeczno-gospodarczego regionu, w których świadoma interwencja może zapewnić bieżącą poprawę sytuacji mieszkańców, jak i przede wszystkim zbuduje podstawy trwałego długookresowego rozwoju i nadrobienia dystansu do regionów wiodących w Polsce i w Europie. Jednocześnie na układ przyjętych celów strategicznych należy patrzeć jako na system elementów wzajemnie powiązanych i warunkujący się, a w szczególności wzmacniających swoje oddziaływanie. Niewątpliwie podstawą rozwoju regionu musi być konkurencyjna gospodarka. To ona tworzy miejsca pracy i w konsekwencji prowadzi do wzrostu zatrudnienia, wzrostu dochodów.

Zgodnie ze Strategią – polityka rozwoju regionu powinna dostrzegać również inne ośrodki, które pełnią funkcje ponadlokalne, a jednocześnie przeżywają duże trudności rozwojowe. Strategia wskazuje, że natężenie problemów w mieście Sokółka należy do najwyższych w Polsce. Miasta powiatowe województwa podlaskiego, w tym Sokółka wobec problemów wyludniania się oraz silnej konkurencji zewnętrznej, muszą być wspierane szeroką paletą instrumentów. Jednak szczególnie ważne w tym przypadku są kwestie związane z gospodarczym i ponadlokalnym charakterem tych miejscowości. Muszą one pełnić rolę węzłów gospodarczych, edukacyjnych i usługowych nie tylko dla mieszkańców tych miast, ale również dla społeczności gmin sąsiadujących. Ośrodki powiatowe muszą być dobrze skomunikowane zarówno z Białymstokiem, jak i wewnątrz powiatów. Również jakość świadczonych usług publicznych i poziom edukacji wymagają wsparcia nie tylko w zakresie jakości kapitału ludzkiego, ale przede wszystkim włączenia cyfrowego. Istotnym obszarem działań powinien być rozwój przedsiębiorczości. Odrębnym zagadnieniem, które dotyka wyludniające się obszary, jest wzrost ubóstwa, który wymaga zdecydowanych instrumentów ze strony polityki krajowej i regionalnej.

Strategia ta będzie realizowana przy współfinansowaniu zadań z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz innych Programów Operacyjnych, w ramach których mogą być składane wnioski o dofinansowanie projektów. Zgodność Planu Rozwoju Lokalnego ze Strategią jest warunkiem uzyskania pomocy finansowej i właściwej oceny projektów.

4. Główne cele strategiczne Planu Rozwoju Lokalnego.

W poprzednich punktach została opisana aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza gminy oraz wskazane obszary, które należy wspierać aby rozwiązać problemy utrudniające równomierny i

zrównoważony rozwój gminy.

Dotyczą one:

- gospodarki wodno-ściekowej,
- gospodarki odpadami,
- układu komunikacyjnego gminy,
- aktywizacji gospodarczej gminy,
- poprawy infrastruktury społecznej, w tym oświatowej, sportowej i turystycznej oraz kulturalnej.

Z uwagi na znaczne nakłady finansowe, jakie należy ponieść oraz ograniczone możliwości gminy, realizacja tych zadań musi być rozłożona w czasie. W ramach każdego zadania zostały przygotowane lub są w trakcie opracowania konkretne projekty inwestycyjne (dokumentacja). W oparciu o zebrane propozycje projektów oraz konsultacje wewnętrzne, stworzono listę projektów inwestycyjnych według hierarchii ważności wynikającej z wagi danego problemu dla społeczności z podziałem na okresy realizacji.

W ramach Planu Rozwoju Lokalnego będą realizowane i wdrażane następujące cele strategiczne związane z rozwojem Gminy Sokółka w latach 2016-2020 i przypisane im działania - programy gospodarcze:

Lp.	Nazwa celu strategicznego	Nazwa Strategicznego Programu Gospodarczego realizującego cel strategiczny
1.	<u>Cel strategiczny A</u> AKTYWIZACJA GOSPODARCZA OBSZARU DLA TWORZENIA NOWYCH MIEJSC PRACY ORAZ WZROSTU DOCHODÓW MIESZKAŃCÓW I BUDŻETU GMINY.	A.1.Kumulacja zasobów pod kątem zabezpieczenia kompletności oferty inwestycyjnej Gminy A.2.Pozyskanie inwestorów zewnętrznych A.3.Pro – inwestycyjna polityka Gminy A.4.Polityka przestrzenna sprzyjająca lokalizacji działalności gospodarczej A.5.Uzbrojenie terenów pod działalność gospodarczą A.6.Rozwój terminali przeładunkowych A.7.Zagospodarowanie obiektów nieużytkowanych na terenie Gminy A.8.Kreowanie postaw przedsiębiorczych A.9.Rozwój samorządu gospodarczego A.10.Poprawa jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej A.11.Rozwój sieci instytucji obsługi rolnictwa A.12.Tworzenie grup producenckich A.13.Rozwój agroturystyki A.14.Rozwój gospodarstw ekologicznych A.15.Rozwój produkcji mleczarskiej A.16.Racjonalna gospodarka leśna

2.

Cel strategiczny B

**POPRAWA DOSTĘPNOŚCI DO
INSTYTUCJI INFRASTRUKTURY
SPOŁECZNEJ ORAZ TWORZENIE
WARUNKÓW DLA
WSZECHESTRONNEGO ROZWOJU
OSOBISTEGO MIESZKAŃCÓW**

A.17. Racjonalna eksploatacja złóż surowców mineralnych

- B.1. Wyznaczenie i urządzenie szlaków turystycznych pieszych i rowerowych oraz pól biwakowych
- B.2. Poszerzenie kalendarza imprez kulturalnych i sportowych
- B.3. Rozwój bazy noclegowej oraz żywieniowo-gastronomicznej
- B.4. Rozwój współpracy zagranicznej
- B.5. Rozwój infrastruktury instytucji kultury
- B.6. Budowa obiektów sportowo-rekreacyjnych
- B.7. Budowa placów zabaw i siłowni plenerowych
- B.8. Ochrona dziedzictwa kulturowego
- B.9. Rozwój form kształcenia mieszkańców
- B.10. Rozwój kapitału ludzkiego
- B.11. Zagospodarowanie terenu nad zalewem w Sokółce
- B.12. Modernizacja stadionu - infrastruktura lekkoatletyczna
- B.13. Rozwój sektora pozarządowego
- B.14. Wsparcie samoorganizowania się młodzieży
- B.15. Kształtowanie i ochrona lokalnego układu przyrodniczego i krajobrazowego
- B.16. Rozwój systemów prawnie chronionych
- B.17. Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej
- B.18. Wysoki poziom wychowania przedszkolnego i nauki szkolnej
- B.19. Budowa budynku biblioteki publicznej

3.

Cel strategiczny C

**POPRAWA WARUNKÓW ŻYCIA
MIESZKAŃCÓW I
FUNKCJONOWANIA
PRZEDSIĘBIORSTW POPRZEZ
ROZWÓJ INFRASTRUKTURY
TECHNICZNEJ**

- C.1. Budowa obwodnicy Miasta
- C.2. Modernizacja dróg, na których Gmina nie jest zarządcą
- C.3. Modernizacja dróg miejskich
- C.4. Modernizacja dróg gminnych pozamiejskich
- C.5. Budowa wiaduktu nad torami kolejowymi na ul. Kryńskiej i ul. Białostockiej
- C.6. Rozbudowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej w mieście
- C.7. Budowa kanalizacji sanitarnej w zabudowie zwartej na obszarach wiejskich
- C.8. Budowa zagrodowych oczyszczalni ścieków
- C.9. Budowa wodociągów na terenach wiejskich
- C.10. Gminny system gospodarki odpadami
- C.11. Modernizacja sieci energetycznych
- C.12. Modernizacja i rozbudowa oświetlenia ulicznego na terenie Gminy
- C.13. Gazyfikacja Gminy
- C.14. Rozwój budownictwa komunalnego
- C.15. Likwidowanie barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych
- C.16. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych i przyrodniczych
- C.17. Odnowa miejscowości na obszarach wiejskich
- C.18. Budowa targowiska
- C.19. Modernizacja infrastruktury dworcowej
- C.20. Budowa instalacji odnawialnych źródeł energii (OZE)

4. Cel strategiczny D

**SPRAWNE ZARZĄDZANIE
GMINĄ DLA ZAPEWNIENIA**

- D.1. Pozyskanie funduszy pomocowych
- D.2. Wieloletni Program Inwestycyjny

**WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUG
KOMUNALNYCH**

- D.3. Budżet zadaniowy
- D.4. Wdrożenie metod zarządzania jakością
- D.5. Racjonalizacja siatki szkół i przedszkoli
- D.6. Zintegrowane systemy wodociągowe
- D.7. Estetyzacja Miasta
- D.8. Opieka, konserwacja i utrzymanie pomników przyrody i zabytków.
- D.9. Wzmocnienie sił porządkowych
- D.10. Polityka promocyjna Gminy

5. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego.

Nadrzędnym celem wszystkich działań władz samorządowych Gminy Sokółka jest zrównoważony rozwój gminy z poszanowaniem otaczającego go środowiska i z zachowaniem panującego krajobrazu. Tylko taki rozwój przyniesie poprawę warunków życia jej mieszkańców. Musi być przy tym zachowana spójność gospodarcza i komunikacyjna gminy z regionem. Taki rozwój może być osiągnięty przy właściwym zagospodarowaniu przestrzennym oraz odpowiednim poziomie infrastruktury technicznej i społecznej. Gmina musi być atrakcyjnym miejscem do zamieszkania, pracy i odpoczynku, aby ludzie chcieli w niej mieszkać, pracować i inwestować. Tylko takie podejście może odwrócić niekorzystne trendy demograficzne, jakimi są zmniejszanie się ilości mieszkańców i zjawisko „starzenia się gminy”.

Podstawowymi celami realizacji planu na terenie Gminy Sokółka są:

- zwiększenie poziomu inwestycji,
- tworzenie warunków do dywersyfikacji działalności gospodarczej,
- wzrost mobilności zawodowej mieszkańców,
- poprawa warunków życia mieszkańców.

Osiągnięcie celów podstawowych możliwe będzie tylko przez realizację celów cząstkowych:

- zwiększenie dostępności komunikacyjnej do wszystkich terenów gminy przez poprawę jakości dróg gminnych,
- zwiększenie stopnia zwodociągowania i skanalizowania gminy,
- wprowadzenie kompleksowej gospodarki odpadami połączonej z systemem selektywnej zbiórki surowców wtórnych „u źródła”,
- podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej obszarów przez rozbudowę uzbrojenia technicznego,

- poprawę podstawowej infrastruktury społecznej,
- poprawa infrastruktury turystycznej, sportowej i rekreacyjnej.

Cele te będą realizowane w wyniku realizacji konkretnych projektów inwestycyjnych ujętych na liście w części czwartej planu.

Realizacja projektów przyczyni się do realizacji celów cząstkowych. Pożądanymi wskaźnikami, które będą również monitorowane są:

- wzrost długości dróg o utwardzonej nawierzchni,
- wzrost długości dróg oświetlonych,
- zwiększenie stopnia skanalizowania,
- zwiększenie stopnia zwodociągowania,
- liczba gospodarstw domowych objęta zbiórką odpadów,
- powierzchnia terenów inwestycyjnych,
- powierzchnia obszarów zrewitalizowanych,
- liczba wybudowanych obiektów infrastruktury społecznej,
- liczba osób potrzebujących objętych opieką,
- wzrost ilości szlaków turystycznych rowerowych i pieszych,
- liczba zmodernizowanych obiektów z zakresu kultury i dziedzictwa kulturowego,
- liczba zmodernizowanych obiektów sportowych i rekreacyjnych,
- liczba zmodernizowanych obiektów szkolnych,
- zwiększenie liczby parkingów i miejsc parkingowych,
- zwiększenie liczby turystów odwiedzających gminę.

Ideałem będzie osiągnięcie przez te wskaźniki jak największej wartości, w przypadku dróg, wodociągów i kanalizacji - 100%. Jednak to wymaga czasu i środków finansowych. Będą one rosły wraz z postępowaniem w realizacji projektów w okresie programowania w latach 2014-2020. W miarę potrzeby okres ten będzie przedłużany. Bardzo ważnymi wskaźnikami informującymi o realizacji wszystkich celów są wskaźniki odnoszące się do rozwoju gminy i wzrostu gospodarczego.

Są one następujące:

- wzrost ilości pozwoleń na budowę,
- wzrost ilości podmiotów działających na terenie gminy,
- wzrost ilości miejsc noclegowych,
- wzrost zatrudnienia poza rolnictwem,
- zmniejszenie wskaźnika bezrobocia,

- wzrost dochodów mieszkańców,
- liczba mieszkańców gminy.

Wskaźniki te powinny jak najszybciej rosnać. Nie dotyczy to wskaźnika bezrobocia, który powinien być jak najniższy.

6. System wdrażania.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Sokółka na lata 2016-2020 został zatwierdzony i przyjęty do realizacji uchwałą Rady Miejskiej w Sokółce i przekazany do realizacji Burmistrzowi Sokółki. Jego wdrażaniem zajmą się pracownicy Urzędu Miejskiego w Sokółce oraz gminnych jednostek organizacyjnych, którzy będą realizowali projekty inwestycyjne określone w programie. Ich realizacja będzie zgodna z zasadami określonymi w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020, Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 oraz innymi programami operacyjnymi i krajowymi.

Realizacja inwestycji będzie przebiegała z poszanowaniem środowiska naturalnego i zgodnie z przepisami w tym zakresie oraz stosując przepisy ustawy Prawo zamówień publicznych.

Pracownicy zajmą się:

- zaplanowaniem budżetu projektów,
- przygotowaniem dokumentacji technicznej projektów,
- uzyskaniem wszystkich niezbędnych opinii, uzgodnień i zezwoleń,
- przygotowaniem wniosków aplikacyjnych i wszystkich niezbędnych dokumentów, załączników i pozwoleń,
- obsługą finansową projektów,
- monitorowaniem realizacji projektów,
- promocją projektów,
- składaniem sprawozdań z realizacji projektów,
- rzeczowym i finansowym rozliczeniem projektów,
- monitorowaniem uzyskanych wskaźników.

7. Sposób monitorowania i oceny planu.

Monitorowanie realizacji programu prowadzone będzie przez pracowników Urzędu Miejskiego w Sokółce. Będą oni na bieżąco prowadzili nadzór nad realizacją projektów. Mają oni dostęp do wszystkich danych niezbędnych do kontrolowania zmian wskaźników osiągnięć określonych w Planie Rozwoju Lokalnego. Badając ich zmiany będą na bieżąco oceniali prawidłowość realizacji programu i przekazywać dane Burmistrzowi. Na każdej sesji Rady Miejskiej, Burmistrz składa radnym i mieszkańcom gminy informacje ze swoich prac w okresie między sesjami. W tym też sprawozdaniu będą informacje na temat wdrażania programu oraz realizacji projektów określonych przez ten plan. Ponadto w ciągu roku odbywają się zebrania wiejskie, na których również będzie omawiane wdrażanie programu i realizacja projektów z niego wynikających.

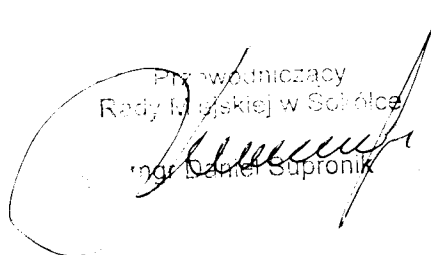
W czasie sesji i spotkań wszystkie zainteresowane strony będą mogły zgłaszać swoje wnioski i uwagi związane z realizacją planu, a także zgłaszać do niego ewentualne zmiany, które będą musiały być zatwierdzone przez Radę Miejską.

Istota oceny Planu Rozwoju Lokalnego polegać będzie na prowadzeniu stałych obserwacji, dokonywania systematycznych pomiarów, określaniu narzędzi pomiarów przebiegu procesów, które nas interesują. Plan Rozwoju Lokalnego ma na celu wspomagać zrównoważony rozwój Gminy Sokółka. Stosownie do tych funkcji powstaje uzasadnione wyróżnienie dwóch sfer jej obserwacji i oceny. Jedną sferą jest obserwacja planu jako dokumentu planowania działań wspomagających rozwój z całą logiką uzasadniania tych działań, drugą zaś jest obserwacja i ocena wdrażania działań w życie.

Wzorcem dla oceny będzie wzrost wskaźników w wyniku realizacji planu i realizacja zaplanowanych zadań.

8. Wykaz załączników do Planu Rozwoju Lokalnego.

Załącznik nr 1 - Wykaz projektów inwestycyjnych wraz z planem finansowym do realizacji w latach 2016-2020

Przewodniczący
Rady Miejskiej w Sokółce

mgr Daniel Supronik

**Wykaz projektów inwestycyjnych wraz z planem finansowym do realizacji
w latach 2016-2020**

Poniżej została przedstawiona lista projektów, które Gmina Sokółka zamierza w okresie najbliższych kilku lat realizować z budżetu gminy Sokółka oraz przy wsparciu środków zewnętrznych, w tym z funduszy pomocowych Unii Europejskiej i innych środków krajowych.

Dla każdego projektu został określony jego budżet oraz okres realizacji. Na lata 2016-2020 zaplanowano realizację kilkudziesięciu kluczowych projektów. Założono, że będą one finansowane przez Gminę Sokółka w wysokości od 5 do 67% oraz Unię Europejską i fundusze krajowe w wysokości od 33 do 95%, w zależności od określonego poziomu dofinansowania, który jest zmienny w zależności od rodzaju programu oraz przyjętych kryteriów wyboru projektów. W tabeli poniżej przedstawiono zestawienie zbiorcze podające wartość inwestycji w złotych polskich.

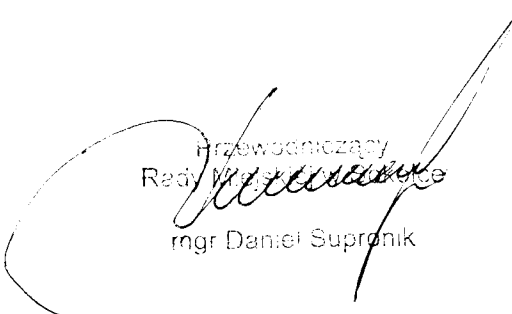
Wykaz projektów inwestycyjnych wraz z planem finansowym do realizacji w latach 2016-2020

Lp.	Nazwa zadania inwestycyjnego	Okres realizacji (rok)	Szacunkowa wartość projektu (w zł)	Dotacja z funduszy pomocowych (w %)
1. Transport i komunikacja				
1.1	Przebudowa drogi gminnej nr 103721B na odcinku Nowa Kamionka - droga wojewódzka nr 674	2016-2017	3 000 000	PROW 63,63%
1.2	Przebudowa drogi gminnej nr 103723B Bogusze - droga powiatowa nr 1298B	2016-2017	850 000	PROW 63,63%
1.3	Przebudowa drogi gminnej nr 103720B Sokółka (ul. Dolna) - Wojnachy	2016-2017	900 000	PROW 63,63%
1.4	Przebudowa drogi gminnej nr 103713B Smołanka - Nowa Rozedranka	2016-2017	900 000	PROW 63,63%
1.5	Usprawnienie układu komunikacyjnego miasta Sokółka i poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez przebudowę ulic Dąbrowskiego, Mikołajczyka i Mościckiego w Sokółce	2016-2017	3 000 000	budżet państwa 50%

<<< Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Sokółka na lata 2016-2020 >>>

1.6	Budowa ulic Nowej, Kolejowej i Zabrodzie - usprawnienie układu komunikacyjnego miasta Sokółka poprzez integrację dróg gminnych z drogą krajową nr 19	2017-2018	6 000 000	budżet państwa 50%
1.7	Integracja dróg gminnych na terenie miasta Sokółka - ulic Przemysłowej i Wodnej z drogą wojewódzką nr 673 i 674	2018-2019	2 500 000	budżet państwa 50%
1.8	Poprawa układu komunikacyjnego miasta Sokółka oraz bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez przebudowę ulic Reymonta oraz Żwirki i Wigury	2019-2020	4 000 000	budżet państwa 50%
2. Ochrona środowiska				
2.1	Budowa wodociągu wiejskiego we wsiach Bogusze Kolonia, Boguszowski Wygon, Gliniszczce Małe, Gnizdin, Igrzyły, Kolonia Karcze, Kundzicze Tartak, Lipowa Góra, Maślanka, Planteczka, Ściebielec, Zaścianki	2016-2017	3 500 000	PROW 63,63% 2 000 000
2.2	Budowa przyzagrodowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Sokółka	2016-2018	1 000 000	PROW 63,63%
2.3	Instalacja ogniw fotowoltaicznych na budynkach szkół i przedszkoli na terenie miasta Sokółka	2017-2018	800 000	RPOWP 85%
2.4	Instalacja OZE na szkołach wiejskich w zakresie ogniw fotowoltaicznych i pomp ciepła	2017-2018	1 600 000	RPOWP 85%
2.5	Modernizacja oświetlenia ulicznego - wymiana na oprawy ledowe	2017-2019	4 000 000	RPOWP WFOŚiGW 85%
2.6	Termomodernizacja budynków przedszkoli na terenie miasta Sokółka	2017-2020	4 000 000	RPOWP WFOŚiGW 85%
3. Infrastruktura społeczna				
3.1	Modernizacja budynku Sokólskiego Ośrodka Kultury w Sokółce	2017-2019	2 000 000	budżet państwa 50%
3.2	Budowa budynku Biblioteki Publicznej w Sokółce	2017-2018	3 000 000	budżet państwa 75%
3.3	Modernizacja boisk przyszkolnych przy Zespole Szkół Integracyjnych, Gimnazjum nr 1, Zespole Szkół Ogólnokształcącym i Szkole Podstawowej nr 1 w Sokółce	2017-2018	1 100 000	budżet państwa 33%
3.4	Przebudowa infrastruktury lekkoatletycznej przy Ośrodku Sportu i Rekreacji w Sokółce	2017-2018	2 500 000	budżet państwa 33-50%
3.5	Rozbudowa, przebudowa i remont budynków przedszkoli samorządowych na terenie miasta Sokółka	2017-2019	3 000 000	RPOWP 85%

3.6	Remont budynku klubu wiejskiego w miejscowości Drahle wraz z zagospodarowaniem terenu i wykonaniem obiektów sportowo-rekreacyjnych	2017-2018	1 200 000	PROW 63,63%
3.7	Wykonanie siłowni plenerowej wraz z placem zabaw na Osiedlu Zielonym	2017	200 000	PROW/LGD 63,63%
3.8	Budowa ciągu pieszo-rowerowego wokół zalewu sokólskiego wraz z infrastrukturą towarzyszącą	2017-2018	800 000	PROW/LGD 63,63%
4. Infrastruktura komunalna				
4.1	Budowa budynku komunalnego wielorodzinnego	2016-2018	2 500 000	budżet państwa 35%
4.2	Budowa targowicy gminnej na terenie miasta Sokółka	2016-2017	2 500 000	PROW 63,63% 1 000 000
4.3	Modernizacja budynku dworca PKP wraz z zagospodarowaniem terenu	2017-2019	5 000 000	RPOWP 85%
4.4	Rewitalizacja parku miejskiego – utworzenie „rynku miejskiego” w obrębie Placu Kościuszki w Sokółce	2017-2020	8 000 000	RPOWP 85%
4.5	Uporządkowanie i przygotowanie terenów inwestycyjnych na terenie miasta Sokółka	2017-2019	5 000 000	RPOWP 95%
4.6	Przebudowa, nadbudowa i rozbudowa zabytkowych budynków przy ul. Piłsudskiego 1 i Placu Kościuszki 26 w Sokółce	2017-2019	4 000 000	RPOWP/ Programy transgraniczne 85%

 Przewodniczący
 Rady Miejskiej w Sokółce
 mgr Daniel Supronik